Memoria de Actividades Proxecto Ríos 2021

Memoria Actividades 2021
Coordinación e maquetación: Paco Bañobre
Realización: Paco Bañobre e Ramsés Pérez
Fotografía.: Ramsés Pérez e Paco Bañobre

Proxecto Ríos
Avd Castelao nº 20
15704 Santiago de Compostela
www.proxectorios.org

1. Introdución.
2. Memoria de actividades.
   - Participación do voluntariado no Proxecto Ríos
   - Saídas Formativas
   - Charlas presentación do Proxecto Ríos
   - Asistencia a xornadas e congresos
   - Cursos de Formación
   - Campos de Voluntariado Ambiental do Río Tea
   - Roteirríos 2021
   - Encontro de Voluntariado
   - Limpeza Smultánea de Ríos
   - Gravación vídeos do Proxecto Ríos
   - Proxecto Erasmus+ Living Rivers
   - Life INVASAQUA e Interreg DiaES
   - Comunicación
3. Materiais Editados.
4. Anexos.
   - Aparición nos medios de comunicación
   - Memoria fotográfica das actividades
   - Memoria económica

1. Introdución

No ano 2005 comeza a andaina do Proxecto Ríos en Galicia que é coordinado pola Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galicia (ADEGA). A finalidade é dar a coñecer a situación ambiental dos nosos cursos fluviais, incrementar a concienciación ambiental a través da participación cidadá e ofrecer solución aos problemas asociados á auga e aos ríos. ADEGA pretende converterse nun referente nos programas de educación e voluntariado ambiental. O Proxecto Ríos está promovido pola Consellería de Infraestruturas e Mobilidade a través do organismo Augas de Galicia e pola Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda a través do Instituto de Estudos do Territorio.

A finalidade é dar a coñecer a importancia dos ríos e as problemáticas ambientais asociadas aos mesmos. O obxectivo xeral do Proxecto Ríos é ensinar e transmitir bos comportamentos aos cidadáns para a mellora dos cursos fluviais mediante a súa participación.

En canto aos obxectivos específicos do proxecto, a relación é a seguinte:

- Mostrar aos participantes as responsabilidades ambientais que teñen con relación ás augas, como non contaminalas e axudar á súa conservación.
- Ensinar a identificar a flora e fauna dos ecosistemas de ribeira.
- Interpretar o ciclo da auga a escala global e local, informando aos participantes do seu papel nese ciclo.
- Facilitar o material específico necesario e persoal indicado para realizar as inspeccións.
- Motivar para aprender a relacionar elementos naturais, culturais, históricos, sociais, económicos, etc.
- Dispoñer dunha sede física e virtual onde centralizar as actividades do Proxecto Ríos e os recursos de educación ambiental e facilitar o acceso aos participantes.
- Fomentar a educación ambiental nos concellos, ofrecendo actividades para diferentes grupos sociais.

alros Silvar en Guía dos Anfibios e Réptiles de Galicia. Baía Edicións
Lagarto das silveiras, Lacerta schreiberi
Tamaño: ata 14 cm
Hábitat: ambientes húmidos, pasteiros,
Cobra sapeira ou viperina, Natrix maura
Tamaño: 100 cm
Hábitat: vive moi preto ou dentro da auga. Atópase
en ríos, torrentes, pozas, lagoas, pantanos, lodos...,
prefire augas quedas. Boa nadadora
Distribución: toda Galiza, moi abundante nas zonas
máis meridionais.
Cobra de colar, Natrix astreptophora
Tamaño: poden acadar os 2 m
Hábitat: ocupa hábitats moi diversos. Atópase
en zonas húmidas con bosque aberto,
pantanos ou incluso en prados con silveiras. É
unha boa nadadora
Distribución: toda Galiza

2. Memoria de actividades

2.1: Participación do voluntariado.

En canto ás actividades desenvolvidas en 2021, continuouse cos obxectivos de consolidación da participación cidadá arredor dos cursos fluviais. Editouse o CalendaRío 2021 no que aparecen as actividades centrais do programa.

Nas seguintes páxinas expóñense as actividades realizadas en 2021.

Participación do voluntariado no Proxecto Ríos

Na actualidade (novembro 2021) hai 442 grupos participando no Proxecto Ríos, que se distribúen por provincias, tal e como amosa a seguinte figura:

Durante o ano 2021 incorporáronse ao Proxecto Ríos 15 novos grupos.

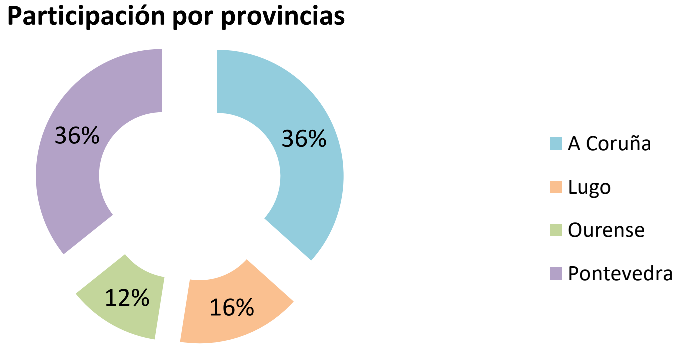

A progresión na participación está reflectida na seguinte gráfica:

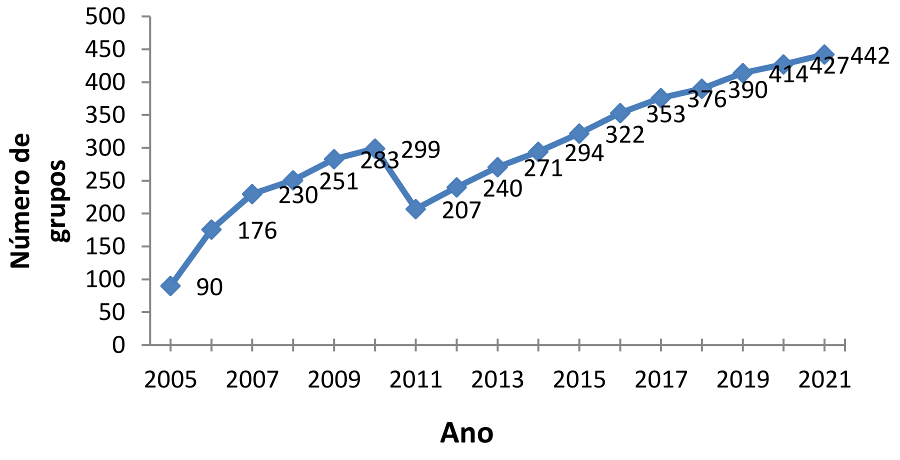

A tipoloxía dos grupos participantes no Proxecto Ríos está representada na seguinte figura. Os piares fundamentais do proxecto son os particulares, seguidos polos institutos de ensino secundario e as asociacións. En 2021 continuamos colaborando co Plan Proxecta da Consellería de Educación. A finais de 2021 e no primeiro trimestre de 2022 actualizaremos a base de datos do Proxecto Ríos, que reflectirá a participación real dos colectivos.

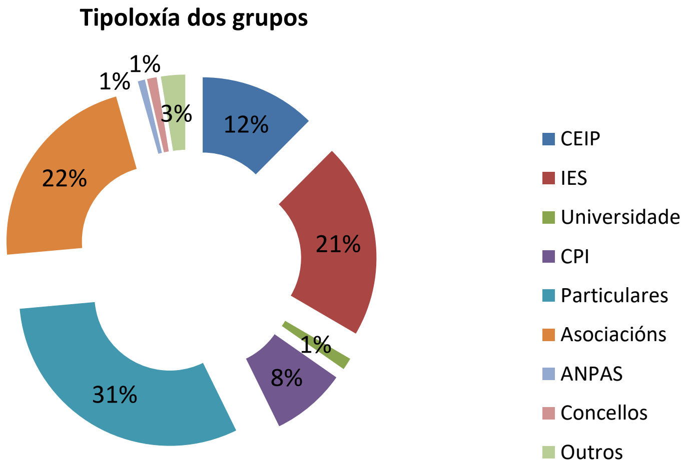

2.2: Saídas formativas.

As saídas formativas consisten en facer unha inspección de río co apoio da equipa educativa do Proxecto Ríos. As saídas formativas constan de dúas partes: unha primeira na que se percorre o treito escollido e se identifican especies vexetais e animais tanto das marxes como do leito do río e na que tamén se realiza o esquema do treito inspeccionado. Ao longo do percorrido aproveitase para comentar diferentes aspectos relacionados cos ecosistemas fluviais, así como para contabilizar o patrimonio etnográfico e analizar os colectores que poidan aparecer no treito. O estudo dos colectores permite coñecer a tipoloxía e a posible perigosidade dos aportes que poida ter o treito inspeccionado así como tomar as medidas oportunas de denuncia ambiental cando proceda. A presenza de restos patrimoniais nos ríos galegos é moi elevada, por iso dende o Proxecto Ríos se lle quere dar unha especial relevancia ó estudo dos mesmos facendo fincapé nos usos tradicionais que posúen os ríos.

Na segunda parte da inspección se escolle un punto de mostraxe representativo do treito elixido onde se farán as análises e medicións dos parámetros fisicoquímicos e biolóxicos. Dentro dos parámetros físicos mídese a anchura da canle, a profundidade, a velocidade da corrente, as características organolépticas da auga, a temperatura e a transparencia, así como o estado do bosque de ribeira (o cal se calcula a través dun índice de calidade de ribeira) e a porcentaxe de sombra que cubre a canle. Nos parámetros químicos se miden o pH, a cantidade de nitratos e osíxeno disoltos na auga. No punto de mostraxe faise tamén un estudo dos macroinvertebrados presentes no substrato do río. Estes organismos son bioindicadores, o que permite avaliar a calidade das augas. En función dos datos recollidos se asigna un valor representativo do estado de saúde do río inspeccionado. A escala de valores vai do 1 ao 5, sendo o primeiro un estado óptimo de saúde. O último estado indica que o río carece das condicións axeitadas para o desenvolvemento da vida.

Dentro da duración das saídas realizase tamén a pé de río unha presentación sobre o Proxecto Ríos, sobre a metodoloxía de inspección e sobre aspectos relevantes que teñen que ver cos ríos e a súa xestión.

En 2021 realizáronse as seguintes saídas formativas, 50 en total:

CPI Mosteiro-Meis. Rego de San Tomé. 23/03/2021

IES Xelmirez II. Río Corgo. 24/03/2021

CFA Lourizán. Rego de Louriñas. 24/03/2021

CEIP Camiño inglés (Sigüeiro). Río Carboeiro/Tambre 07/04/2021

Colexio Martín Codax (Vigo). Río Lagares. 08/04/2021

IES Manuel García Barros (A Estrada). Río Barranqueira. 12/04/2021

CPI Pontecarreira (Frades). Río Tambre. 13/04/2021

IES Chano Piñeiro (Forcarei). Río Lérez. 14/04/2021

CPI Curz do Sar (Bergondo). Río Callou. 16/04/2021

Alumnos de Bioloxía da UDC (A Coruña). Río Lagar. 19/04/2021

Alumnos de Bioloxía da UDC (A Coruña). Río Lagar. 21/04/2021

IES Castro de Baroncelli. Río Támega. 27/04/2021

IES Castro de Baroncelli. Río Támega. 29/04/2021

IES Alfredo Brañas (Carballo).Rio Anllóns. 04/05/2021

Asociación Avelaíña (Baiona). Río Groba. 05/05/2021

AFA Montessori (Santiago de Compsotela). Río Sar. 05/05/2021

CIFP A Granxa (Ponteareas). Río Tea. 06/05/2021

IES Salvaterra (Salvaterra de Miño). Río Tea. 19/05/2021

Érguete Vigo. Río Lagares. 21/05/2021

IES San Rosendo (Mondoñedo). Río Valiñadares. 24/05/2021

CEIP Arcediago. Río Ulla. 25/05/2021

IES Faro das Lúas. Río Armenteira. 26/05/2021

UNED Lugo. Río Miño. 27/05/2021

CPI Virxe dos Remedios (Castro Caldelas). Río Edo. 27/05/2021

CEIP Sagrado Corazón (Celanova). Río Arnoia. 28/05/2021

Asociación Brisas do Quenllo (Tordoia). Río Viladabade. 30/05/2021

IES Xesús Taboada Chivite (Verín). Río Támega. 31/05/2021

Concello de Foz. Río Centiño. 04/06/2021

IES San Paio (Tui). Río Tripes. 09/06/2021

Colexio Nosa Señora de Xuvencos E Sociedade de Pesca de Boborás. Río Viñao. 18/06/2021

Obradoiro de emprego de Cambados. Río Umia. 10/06/2021

Concello de Dodro. Río Vigo. 19/06/2021

Aula do Veral (Lugo). Río Mera. 23/06/2021

Asociación Avelaíña (Baiona). Río Groba. 06/10/2021.

IES Chano Piñeiro (Forcarei). Río Lérez. 06/10/2021.

CEIP de Armenteira. Río Armenteira. 13/10/2021.

IES Francisco Asorey (Cambados). Rego pequeno. 26/10/2021

IES de Salvaterra: Río Tea. 27/10/2021.

CPI de Pontecarreira (Frades). Río Tambre. 28/10/2021.

Alumnado de Bioloxía da UDC. Río Lagar. 08/11/2021.

CIFP A Granxa (Ponteareas). Río Tea. 09/11/2021

CPI de Cuntis. Río Gallo.10/11/2021.

IES de Arzúa. Río Carracedo. 11/11/2021.

CEIP Lalin... Río Asneiro. 11/11/2021.

Alumnado UDC. Río Eume. 12/11/2021.

UNED Pontevedra. Río Sarela. 13/11/2021

Colexio Andersen (Vigo). Río Lagares. 16/11/2021.

IES de Brión. Río Pego. 16/11/2021.

Encontro Proxecto LivingRiver. Río Arnoia. 22/11/2021.

Asociación Érguete Vigo. Río Lagares. 25/11/2021

2.3: Charlas de presentación do Proxecto Ríos

Aínda que a páxina web e as redes sociais do proxecto son a canle de difusión por excelencia do mesmo, as charlas de presentación do Proxecto Ríos funcionan tamén como ferramenta de divulgación aínda que a finalidade última é que se formen grupos de voluntarios/as nunha zona concreta e traballen para mellorar a calidade dos ecosistemas fluviais da súa contorna.

As charlas consisten nunha presentación en PowerPoint onde se amosan os contidos do proxecto, os materiais a empregar nas inspeccións dos ríos, os pasos a seguir na realización das inspeccións, así como pautas para o correcto manexo dos materiais e actitudes positivas á hora de facer a saída ao campo. Logo, ábrese unha quenda de debate sobre aspectos que os asistentes consideren importantes relacionados cos ecosistemas fluviais.

Tamén, cando se concerta unha saída formativa cun grupo de voluntariado, se realiza unha introdución dos principios nos que se basea o proxecto, polo que podemos dicir que en cada saída formativa se fai tamén unha charla.

As conferencias con grupos ou entidades interesadas polo Proxecto Ríos foron no primeiro semestre de 2021 as seguintes:

- 25/03/2021. IES Agra de Raíces, Webinar con alumnado de 1º ESO.
- 04/06/2021. Concello de Foz.
- 16/09/2021. Concello da Laracha.

2.4: Asistencia a xornadas e congresos

Dentro das actividades desenvolvidas pola equipa que integra o Proxecto Ríos, está a asistencia a xornadas e congresos que teñan nos seus contidos temas relacionados cos ecosistemas fluviais, a auga, o voluntariado e a educación ambiental. A participación nestes eventos pode ser formativa para os asistentes e/ou participativa, presentando as actividades desenvolvidas polo Proxecto Ríos, participando en mesas de traballo, etc…

En 2021 asistimos a:

- Conferencia Ibérica do LIFE Invasaqua organizado pola ASPEA (Associação Portuguesa de Educação Ambiental). Benavente, 25, 26 e 27 de xuño de 2021
- Xornadas de consulta do Plan Hidrolóxico de Galicia Costa: 04 de outubro de 2021 e 25 de outubro de 2021.

2.5: Cursos de formación

XXXII Curso de Formación para Coordinadores de Grupo do Proxecto Ríos. 24 de abril de 2021. IES Xelmirez I (Santiago de Compostela).

O sábado **24 de abril** realizouse o curso de primavera do Proxecto Ríos, que xa vai pola súa edición número 32. Desta volta desenvolveuse nas instalacións do IES Arcebispo Xelmirez I en Santiago de Compostela.

Ás 10:30 foi a acollida dos/as participantes, e quince minutos máis tarde daba comezo o curso de formación cunha introdución ao Proxecto Ríos a cargo de Ramsés Pérez e Paco Bañobre, que falaron sobre as actividades previstas, os materiais que se editaron a comezos de ano e o estado do Proxecto Ríos.

Logo, Itzíar Díaz, compañeira de ADEGA comentou a situación do proxecto Living Rivers no que se desenvolve unha acción educativa arredor dos ríos con diferentes países europeos, dentro dos programas Erasmus+.

A continuación, desprazámonos ata o río Sarela para facer a recollida de macroinvertebrados que serían identificados despois no laboratorio do IES. O recoñecemento das diferentes familias fíxose empregando as fichas de identificación do Proxecto Ríos e o indicador de estado de saúde que utiliza o voluntariado.

Ás 14:30 chegou o momento da clausura do curso no que participaron 27 persoas.

XXXIII Curso de Formación para Coordinadores de Grupo do Proxecto Ríos. 25 de setembro de 2021. IES de Brión (Santiago de Compostela).

O sábado, 25 de setembro, celebramos o curso de outono do Proxecto Ríos, que xa vai pola súa edición número 33. Desta volta realizouse nas instalacións do IES de Brión.

Ás 10:30 foi a acollida dos/as participantes, e un cuarto de hora máis tarde daba comezo o curso de formación cunha introdución ao Proxecto Ríos a cargo de Ramsés Pérez e Paco Bañobre, que falaron sobre as actividades previstas, os materiais que se editaron e o estado do Proxecto Ríos. Pódense ver as fotos da xornada nesta LIGAZÓN. Logo, Adrián Lamosa, da empresa Sorex, fixo unha presentación da nova App do Proxecto Ríos que servirá para enviar os resultados das inspeccións que realice o voluntariado, facilitando o rexistro dixital dos datos.

A continuación, e logo de facer probas cos computadores, móbiles e tablets das persoas participantes, achegámonos ate o río Pego para facer a recollida e identificación de macroinvertebrados, actividade central dos cursos de formación. Aproveitamos para poñer e uso tamén a App recien instalada nos dispositivos dos participantes.

Logo da identificación dos invertebrados, realizouse unha posta en común sobre as diferentes familias para darlle un estado de saúde ao río e comentar incidencias ou melloras que se lle poden incorporar á App durante o 2022.

Participaron neste curso 18 persoas.

2.6: Campos de voluntariado ambiental no río Tea

Maio 2021

A fin de semana do 21 ao 23 de maio de 2021 tivo lugar o vixésimo terceiro campo de voluntariado para a eliminación da flora exótica invasora na contorna do río Tea. Estes campos céntranse na eliminación das especies invasoras *Acacia dealbata* e *A. melanoxylon* cuxa presenza nas beiras deste río é moi abundante. Coa axuda das 15 persoas voluntarias que participaron nesta xornada conseguíronse eliminar os rebrotes das zonas nas que se traballou en anteriores xornadas.

A xornada comezou o venres 21 en no albergue Alentea en Covelo onde estivo aloxado o voluntariado durante a xornada. Alí, Ramsés Pérez e Paco Bañobre impartiron unha charla informando sobre a problemática das especies exóticas invasoras así como a situación pasada e actual do río Tea con relación a estas e os traballos realizados estes últimos doce anos.

Na mañá do día seguinte o voluntariado desprazouse ata o Foxaco, a medio camiño entre Covelo e Mondariz.Durante o camiño fomos atopando pes soltos doutras invasoras: *Phytolacca americana* e *Robinia pesudoacacia*, que foron eliminados.

Continuando o camiño chegouseá primeira das zonas intervidas en anos pasados. Esta estivo completamente inzada por manchas de *A. dealbata*, mais na actualidade está colonizadapor flora autóctona que comeza a repoboar a zona, deixando ao descuberto unha pequena praia fluvial. Esta mesma situación repetiuse en diferentes puntos a medida que se continuaba o percorrido ata chegar ás dúas zonas con presenza de rebrotes.

O proceso de eliminación da *A. dealbata* e *A. melanoxylon* consistiu en arrancar a planta de raíz, eliminando a maior cantidade posible, ou realizando un anel de descortizado (eliminar parte da cortiza do tronco en forma de anel para promover o secado da planta e, finalmente, a súa morte) naqueles exemplares de maior porte. A xornada durou todo o día. Púidose observar ademais que noutra zona tratada anteriormente pola presenza de manchas de bambú (*Phyllostachys* sp), o mesmo resultado que os anteriores, a completa ausencia desta especie en detrimento da flora autóctona, observando así como as nosas actuacións dan o seu froito. Neste lugar foron eliminados varios pes de *R. pseudoacacia*.

O domingo, para rematar, fíxose unha pequena visita á Rectoral de Barciademeda e o río Alén. O roteiro do Alén, incluído dentro da rede natura 2000, destaca polo seu bosque de ribeira de amieiro (*Alnus glutinosa*) e freixos (*Fraxinus angustifolia*) e unha carballeira termófila caracterizada polo carballo (*Quercus robur*) e o loureiro (*Laurus nobilis*), unha das masasforestais máis ameazadas de Galicia, con presenza de moitos dos fentos que podemos atopar nas ribeiras dos ríos galegos. Un paseo que completou unha fin de semana de traballo, descuberta e conservación da nosa biodiversidade natural.

Setembro 2021

A fin de semana do 10 ao 12 de setembro tivo lugar o vixésimo cuarto campo de voluntariado para a eliminación da flora exótica invasora na contorna do río Tea. Neste campo centrámonos na eliminación das especies invasoras *Acacia dealbata* e *A. melanoxylon* cuxa presenza nas beiras deste río é moi abundante. Coa axuda das 13 persoas voluntarias que participaron nesta xornada conseguimos eliminar os rebrotes das zonas nas que se traballou en anteriores xornadas.

A xornada comezou o venres 10 en no albergue Alentea en Covelo onde nos hospedamos durante a xornada. Alí, Ramsés Pérez e María Amigo impartiron unha charla informando sobre a problemática das especies exóticas invasoras así como a situación pasada e actual do río Tea con relación a estas e os traballos realizados estes últimos doce anos.

Na mañá do día seguinte desprazámonos ata o Foxaco, a medio camiño entre Covelo e Mondariz, por onde discorre o río Tea atravesado polos marabillosos e máxicos Pasos de Tatín, construcións formadas por máis dunha vintena de pedras coidadosamente talladas e colocadas que nos permiten atravesalo río dunha beira a outra.

Despois dunha camiñada ao longo do río chegamos a primeira das zonas intervidas en anos pasados. Esta estivo completamente inzada por manchas de *Acacia dealbata*, e alegrounos ollar a ausencia de rebrotes e a presenza da flora autóctona comezando a repoboar a zona, deixando ao descuberto unha pequena praia fluvial. Esta mesma situación repetiuse en diferentes puntos a medida que continuabamos a nosa andaina ata chegar a dúas zonas con presenza de rebrotes. Estivemos acompañados polo capataz da brigada da DXPN, Félix, que nos comentou as accións que levan facendo na zona dende fai anos.

O proceso de eliminación da *Acacia dealbata* e *A. melanoxylon* consistiu en arrancar a planta de raíz, eliminando a maior raíz posible, ou realizando un anel de descortizado (eliminar parte da cortiza do tronco en forma de anel para promover o secado da planta e, finalmente, a súa morte) naqueles exemplares de maior porte. A xornada durou todo o día, regresando contentos do traballo realizado. Puidemos observar noutra zona tratada anteriormente pola presenza de manchas de bambú *(Phyllostachys* sp), uns pequenos rebrotes desta especie que foron retirados de raíz. Neste lugar foron eliminados tamén varios pes de *R. pseudoacacia*.

O domingo, para rematar, fixemos unha pequena visita á Rectoral de Barciademeda e o río Alén. O roteiro do Alén, incluído dentro da rede natura 2000, destaca polo seu bosque de ribeira de amieiro (Alnus glutinosa) e freixos (*Fraxinus angustifolia*) e unha carballeira termófila caracterizada polo carballo *(Quercus robur*) e o loureiro (*Laurus nobilis*), un dos bosques máis ameazados de Galicia, con presenza de moitos dos fentos que podemos atopar nas ribeiras dos ríos galegos. Un paseo que completou un fin de semana de traballo, descuberta e conservación da nosa biodiversidade natural.

2.7: Roteirríos 2021

En 2021 dende o Proxecto Rios retomamos unha das actividades máis emblemáticas do programa. Son os Roteirríos, actividades que pretenden poñer en valor ríos do noso país a través da realización de itinerarios e roteiros.

Este ano estarán dedicados a coñecer unha das figuras de protección recentemente creadas para a protección dos ríos: as Reservas Naturais Fluviais. Estas declaracións de protección abranguen espazos fluviais que posúen un elevado interese por atoparse practicamente inalterados. Son lugares de difícil acceso onde as actividade humanas non inciden de forma negativa, polo que constitúen un reservorio de biodiversidade. Dende o Proxecto Ríos faremos dúas rutas por estes lugares.

A primeira foi o pasado 12 de xuño. Fomos visitar o río Ouro ou rego da Furna, na serra do Xistral, que tamén é un lugar de interese comunitario e está na Rede Natura 2000.

Comezou a ruta na Capela de Santa Filomena, para baixar, dende alí, cara o rego da Furna. Subiuse pola beira do cauce do río aproximadamente durante medio quilómetro, onde se puido apreciar a biodiversidade que alberga o bosque de ribeira. Logo, o itinerario discorreu por unha das ladeira do rego xa que este vai moi encaixado e sube cara os cumios da serra do Xistral rodeando o alto do Cadramón.

Durante o camiño acompañounos unha espesa e persistente néboa que impediu que se apreciara en toda a súa magnitude a contorna da serra e da bacía do río. Puidemos observar aínda así no rego de Cadramón, un exemplar de *Lissotriton boscai* e tamén de *Hirudo medicinalis*. Tamén atopamos pola contorna do camiño dúas plantas carnívoras: *Drosera rotundifolia* e *Pinguicula vulgaris*.

Logo de percorrer aproximadamente 12 Km regresamos ata a capela onde se puxo fin á actividade do primeiro roiterríos de 2021 por unha das Reservas Naturais Fluviais da demarcación hidrográfica de Augas de Galicia.

2.8: XVII Encontro de Voluntariado

Celebrouse o 17 de Xullo de 2021e ao igual que en 2020 tivo lugar no río Arnego, espazo natural protexido do Sobreiral do Arnego no que ADEGA ten un acordo de custodia do territorio, unha parcela de vinte hectáreas na zona de conservación do espazo da Rede Natura 2000. A parcela ten boa parte da súa contorna á beira do río Arnego na que se teñen realizado diferentes actuacións de estudo e conservación nos últimos anos.

A temática do encontro foron os morcegos, o seu estudo así como os programas de seguimento. Os morcegos ou quirópteros son un grupo de vertebrados que cumpre unha función moi importante nos ecosistemas, que se alimentan basicamente de insectos e que están moi ameazados por diferentes motivos: destrución do seu hábitat e refuxios, persecución pola súa mala fama, etc.

O estudo e análise das comunidades de morcegos ten logo un interese dobre; por unha banda coñecer máis este grupo de vertebrados e ao tempo "usalos" para o estudo dos ecosistemas fluviais ao ser especies bioindicadoras.

O encontro comezou as 18:00 h na área fluvial de Carmoega, á beira do río Arnego. Dende alí, o grupo de voluntariado, composto por unha ducia de persoas, desprazouse ao Sobreiral, nomeadamente á finca custodiada onde se realizou a primeira actividade do día, que consistiu en revisar as caixas para morcegos instaladas nos anos 2018 e 2020.

A actividade estivo guiada por Xosé Pardavila, especialista en morcegos que leva colaborando con Proxecto Ríos-ADEGA nesta iniciativa de custodia do territorio e que participa en numerosos proxectos na península. Na inspección das caixas colocadas non se atopou ningunha ocupada, porén en revisións anteriores si apareceron morcegos ocupando algunha das máis de 50 que hai na zona.

Continuamos a actividade coa instalación de redes para a captura de morcegos, que nada máis saír dos seus refuxios saen a beber e a alimentarse da gran cantidade de insectos que habitan no río. As redes revísanse cada pouco tempo e os morcegos que comezan a caer vanse gardando para o seu posterior estudo, que consiste en determinar a especie polas súas características e sexo a tomar medidas como o peso ou o tamaño das extremidades e a recoller mostras biolóxicas: sangue e xenética. Desta volta capturáronse 7 exemplares dunha soa especie, o morcego de ribeira (Myotis daubentonii). Os exemplares vanse liberando a medida que se recollen os datos.

Para concluír a xornada, realizouse unha pequena formación sobre o Programa Quirorios. Esta iniciativa pretende coñecer o estado ecolóxico dos bosques de ribeira a partir da actividade dos morcegos acuáticos. Explicouse a metodoloxía de mostraxe e realizouse unha proba do mesmo por parte dos participantes.

2.9: XIV Limpeza Simultánea de Ríos

991 persoas retiran máis 14 tn de residuos na XIV Limpeza simultánea de ríos do Proxecto Ríos

Fomos novamente moitas as persoas as que nos mollamos polos ríos na XIV Limpeza Simultánea. Houbo grupos grandes e pequenos, de nenos e nenas e de maiores. Limpáronse grandes ríos e tamén pequenos regatos, pero todas e todos tiñamos o mesmo obxectivo: coidar os nosos ríos e concienciar á sociedade da necesidade de que estean ben conservados. O domingo 26 de setembro de 2021 realizouse a XIV Limpeza Simultánea de Ríos en 51 concellos de toda Galiza. En cada localidade a actividade foi coordinada por diferentes entidades, dende asociacións ecoloxistas, culturais… até fundacións, centros de ensino e concellos, chegando ás 67 entidades. Houbo concellos nos que participaron varias asociacións limpando diferentes ríos como foi o caso de Gondomar, Pontevedra ou Santiago de Compostela, entre outros. Este ano fíxose a limpeza en 55 treitos de río e participaron 889 persoas, unha boa participación para os tempos que corren.

Neste ano continúan a sumarse á iniciativa concellos, asociacións de pescadores, culturais, xuvenís, ecoloxistas… de moitos lugares de Galiza. Outros grupos levan participado nesta iniciativa dende o inicio, e ao longo destes catorce anos podemos observar unha diminución de lixo nos treitos dos ríos apadriñados por estas entidades, aínda que en 2021 volveron a aparecer rodas de automóbiles, algún que outro colchón e electrodoméstico.

Aínda se verten moitos residuos aos ríos

Desta volta recolléronse refugallos moi variados, e coma sempre abundaron os plásticos: botellas, garrafas, bolsas, sacos… Apareceron rodas, baterías e motores de automóbiles, cristais e latas; tamén pilas, restos de madeira, mobles, ferralla, colchóns, algún televisor e entullos. Retiráronse uralitas, roupa, calzado, etc… As toalliñas húmidas para hixiene persoal volveron a aparecer en abundancia e tamén máscaras. É preciso reflexionar sobre o uso destes artigos, e aínda máis sobre o lugar que empregamos para desfacernos deles, xa que ao tiralos polo retrete rematan nos nosos ríos contaminando os cauces e ribeiras. No reconto, calculamos que os residuos de tódolos concellos suman máis de 13 toneladas, pero debemos lembrar que o noso principal obxectivo non era este. O voluntariado ambiental non é man de obra barata que poida suplir o traballo da administración, somos, por outra banda, unha masa de xente que axuda a concienciar á sociedade

Concello	Grupo	Voluntarios/as	Rio	Kg
A Estrada	Asoc. A Xesteira	13	Vea	300
	Asoc. Pola Defensa do Val do Liñares	8	Liñares	850
A Cañiza	Fundación MundoNatura	3	Acebal	100
A Guarda	Asoc. A Jalleira	12	Tamuxe	50
Allariz	CEA O Rexo	35	Arnoia	200
A Laracha	Concellaría de Cultura	15	Vilán	300
Ames	Aula da Natureza do Concello de Ames	Sen datos		
A Merca	Asoc. Xuvenil Xoldreira	15	Arnoia	20
Ares	Asoc. Amigos do Mosteiro de Sta Catalina de Montefaro Concello de Ares	5	Frades	230
Arzúa	Asoc. Pescadores do Iso	4	Iso	50
As Pontes	Asoc. EuroEume	9	Eume	70
Baamonde	Cercud (Centro Cultural Recreativo e Deportivo)	10	Parga	29
Betanzos	Fragas do Mandeo	8	Mendo	287
Cangas	ADEGA-Morrazo + ANPA CEIP A Rúa	40	Rego Saiñas	
Castro de Rei	Asoc. Cultural e Deportiva Amigos do Miño	10	Miño	200
Carballo	ADEGA Carballo	3	Anllóns	65
Carral	Asoc. Brexa	35	Brexa e Barcés	100
Catoira	Ecoloxistas de Catoira ANPA As Lombas	21	Catoira	100
Cenlle	Asoc. Veciñal Lentille	4	O Regheiro	30
Coruña, A	Oficina de Medio Ambiente da UDC	2	Lagar	6
Culleredo	Colectivo Pedras Galladas	9	Charca Laboral	500
Fene	AETNA	19	Baa	200
	Asoc. Betula	30	Baa	400
Foz	Voluntarias do Concello de Foz	12	Alenparte	70
Gondomar	Voluntarios/as do Proxecto Ríos de Gondomar	27	Zamáns	1.000
	Concello de Gondomar	40	Miñor	1.500
Lugo	ADEGA Lugo e Coidemos Lugo	11	Castelo de abaixo	300
	UNED Lugo	14	Rato	50
Marín	Grupo Cultural Ronsel	16	Loira	90
Meis	CPI Mosteiro-Meis Concellaría de Cultura. Concello de Meis Comunidade de Montes de San Tomé	43	Rego San Tome	200
Melide	Asoc. Melidá	9	Furelos	250
Muiños	Asoc. A Corga do Barxés	9	Muiños	150
Navia de Suarna	Asoc. Veciñal Irmandade Naviega	6	Curveira	80
Negreira e A Baña	Asoc. Afonso Eanes	9	Rego de Duomes	150
Nigrán	Concello de Nigrán / Oficina de Información Cidadá	19	Muiños	250
O Grove	IES As Bizocas	21	Bizocas	5
Ourense	Ecovixiantes de Franciscanas	25	Lonia	300
	Aula da Natureza de Ourense	8	Miño	100
Padrón	Asociación Naturalista Hispella	12	Ulla	185
Parada de Sil	A Fábrica da Luz	2	Mao	5
Ponteareas	Plataforma pola Defensa do Tea	15	Tea	400
Pontevedra	Vaipolorío Fundación Juan XXIII	22	Gafos	80
	Asoc. Quilombo	7	Valdecorvos	200
Porriño	Valora Natura	13	Louro	80
Redondela	AAVV Chapela	39	Maceira-Espiñedo	1.000
	Asoc. Artelixo	20	Pexegueiro	1.000
Rianxo	AAVV do Araño	6	Te	90
Ribadumia	Colectivo Ecoloxista do Salnés	16	Umia	200
Salceda de Caselas	Asoc. Trezecatorze	20	Landres	120
Santiago de Compostela	ADEGA Compostela Gentalha do Pichel	20	Sarela	265
	AFA Montessori	20	Sar	70
Teo	Concello de Teo	10	Rego das Laxes	100
Tomiño	Concello de Tomiño. Concellaría de M.A.	10	Furnia e da Pedra	90
Valga	Muiño Didáctico de Campaña	12	Valga	170
Verín	Asoc. CDR Portas Abertas Concello de Verín	12	Támega	150
	Stars Nature Watchers	26	Támega	50
Vigo	Asoc. Bidueiro	39	Lagares	1.250
Vilalba	ANPA CEIP Antonio Bermúdez	55	Madalena	300
Xinzo de Limia	Concellaría de Cultura e Mocidade	27		
Xunqueira de Ambía	Iniciativa Xunqueira	9	Arnoia	10
TOTAL- 51	**67**	**991**	**61**	**14.397**

2.10: Gravación vídeos do Proxecto Ríos

Unha das propostas de accións para desenvolver en 2021 por parte do Proxecto Ríos foi a edición de pequenos vídeos que sirvan de guía para a realización das inspeccións do proxecto. Así, ao longo de 2021 elaborouse un guión e fíxose unha xornada de gravación de imaxes recursos e entrevistas. Neste momento todo o material gravado está en fase de edición e montaxe. Os vídeos estarán listos para o inicio da campaña de primavera de 2022.

A continuación poñemos algunha imaxe da xornada de gravación.

2.11: Proxecto Erasmus+ Living River

O lema do proxecto é: Coidando e Protexendo a Vida e Cultura ao Redor dos Ríos e Regatos.

En 2021 continuaron os experimentos por parte dos centros de ensino, que avanzaron tamén na parte histórica e etnográfica do proxecto. Dende o Proxecto Ríos fíxose acompañamento das saídas sempre que foi posible.

A finais de xuño tivo lugar un intercambio de alumnado en formato online, no que os participantes dos diferentes países puideron intercambiar opinións e resultados dos experimentos.

No segundo semestre de 2021 realizouse o encontro entre profesorado e o penúltimo meeting dos socios participantes, Estas actividades foron en Brasov, Romanía na semana do 19 ao 24 de outubro de 2021.

Tamén, no que respecta aos centros de ensino participantes en Galicia, o pasado 22 de novembro desenvolveuse o encontro final entre o alumnado participante no proxecto: IES de Brión, IES de Melide e IES Xelmirez I de Santiago de Compostela. Ademais de realizar unha inspección no río Arnoia, visitáronse os museos da moda e do coiro na vila de Allariz. Os/as alumnos e alumnas puideron compartir e ampliar, nunha xornada lúdica, os seus coñecementos sobre o papel dos ríos nos aspectos culturais, sociais e naturais.

O derradeiro meeting, e que suporá a clausura do proxecto, será en Lisboa os días 13 e 14 de decembro de 2021. Os materiais editados están xa a disposición de todas as persoas que queiran consultalos na web do Proxecto Living River: http://www.livingriver.eu/

2.12: LIFE INVASAQUA

O Proxecto LIFE INVASAQUA no que o Proxecto Ríos colabora dende o ano 2019 retomou durante o 2021 a normalidade na realización das actividades.

Dende o Proxecto Ríos participamos, como entidade ecoloxista que traballa con voluntariado nos ríos, nun documental que está a elaborar un dos socios do proxecto, a Axencia EFE. A gravación realizouse como unha entrevista no Monte Xiabre, en Vilagarcía de Arousa.

Outra das actividades realizadas foron saídas formativas cos centros de ensino que participan no proxecto en colaboración coa ASPEA (Associação Portuguesa de Educação Ambiental), nomeadamente o IES de Salvaterra e o IES San Paio de Tui.

O alumnado participante tivo a oportunidade de participar tamén na Conferencia Ibérica organizada en Benavente (Portugal) en xuño deste ano, na que compartiron actividade sobre as especies exóticas invasoras con alumnado de escolas portuguesas.

Para o resto de 2021, dende o Proxecto Ríos, realizaremos as saídas formativas cos centros de ensino durante a campaña de outono. Tamén comezaremos o organizar a II Conferencia Ibérica que será en primavera de 2022 en Galicia.

2.13: Interreg DiadES

O Interreg DiasES no que Proxecto Ríos-ADEGA participa como unha das partes interesadas sufriu tamén as consecuencias da CoviD 19, e moitas das reunións e actividades programadas para o ano 2021fixéronse de forma telemática.

Na parte na que o Proxecto Ríos participa é aportando opinión sobre a creación dun dos materiais que servirán para divulgar o valor que os peixes migradores teñen para a sociedade e o medio natural. Trátase dun xogo educativo no que existen diferentes actores e que trata cuestións relacionadas cos beneficios ecosistémicos dos peixes diádromos.

Asistimos a unha xuntanza telemática de traballo na que se expuxeron as liñas mestras do que será o xogo.

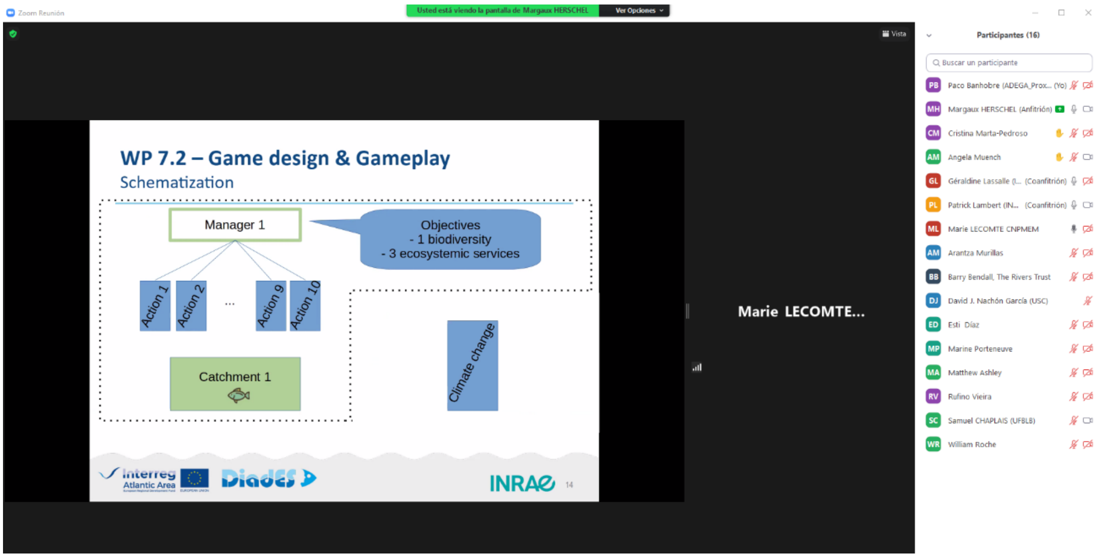

Usted está viendo la pantalla de Margaux HERSCHEL
Ver Opciones
WP 7.2 – Game design & Gameplay
Schematization
Manager 1
Objectives
- 1 biodiversity
- 3 ecosystemic services
Action 1
Action 2
...
Action 9
Action 10
Catchment 1
Climate change
Interreg Atlantic Area
DiadES
INRAE
14
Marie LECOMTE...
Participantes (16)
Buscar un participante
Paco Banhobre (ADEGA_Prox... (Yo)
Margaux HERSCHEL (Anfitrión)
Cristina Marta-Pedroso
Angela Muench
Géraldine Lassalle (I... (Coanfitrión)
Patrick Lambert (IN... (Coanfitrión)
Marie LECOMTE CNPMEM
Arantza Murillas
Barry Bendall, The Rivers Trust
David J. Nachón García (USC)
Esti Díaz
Marine Porteneuve
Matthew Ashley
Rufino Vieira
Samuel CHAPLAIS (UFBLB)
William Roche

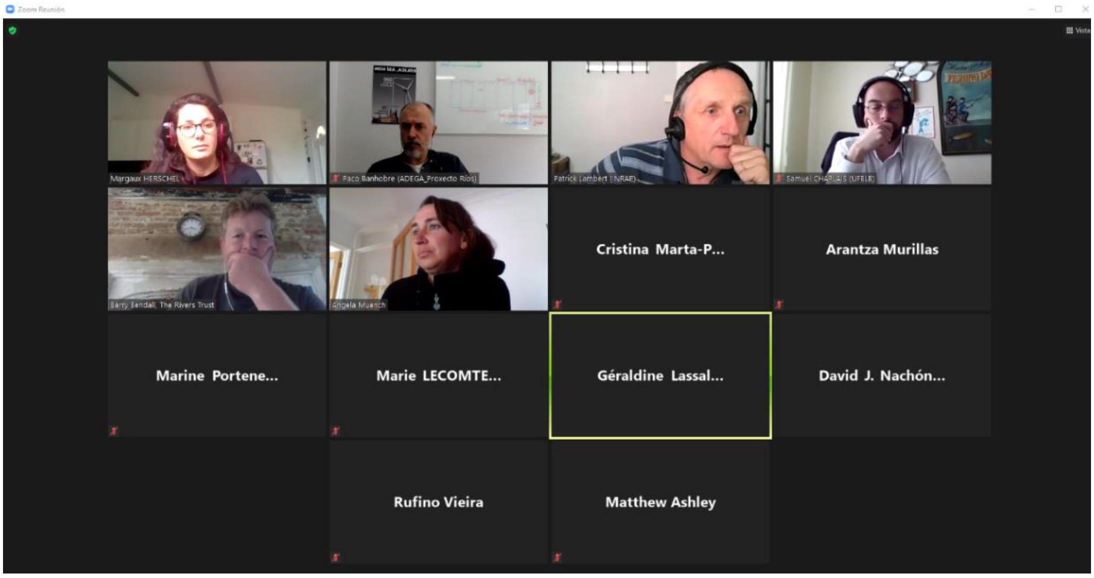

Margaux HERSCHEL
Paco Banhobre (ADEGA_Proxecto Ríos)
Patrick Lambert | INRAE
Samuel CHAPLAIS (UFBLB)
Barry Bendall, The Rivers Trust
Angela Muench
Cristina Marta-P...
Arantza Murillas
Marine Portene...
Marie LECOMTE...
Géraldine Lassal...
David J. Nachón...
Rufino Vieira
Matthew Ashley

2.14: Comunicación

A realización das actividades do Proxecto Ríos leva emparellada unha difusión en diversas plataformas dixitais. Na actualidade, ademais do boletín mensual –Gardarríos– enviado a todos/as os/as participantes e simpatizantes do Proxecto Ríos, publícanse na web do proxecto as convocatorias, as crónicas e os álbums de fotos de todas as actividades, para que a sociedade en xeral poida facer un seguimento das accións desenvolvidas polo Proxecto Ríos. Ademais compártense no Facebook e Instagram. Nestas, envíanse fotos e comentarios que informan en tempo real das actividades que se están a facer nos diferentes ríos pola equipa do Proxecto Ríos.

A continuación preséntase unha serie de imaxes da web do Proxecto Ríos, do Gardarríos e das páxinas das redes sociais:

Web do Proxecto Ríos:

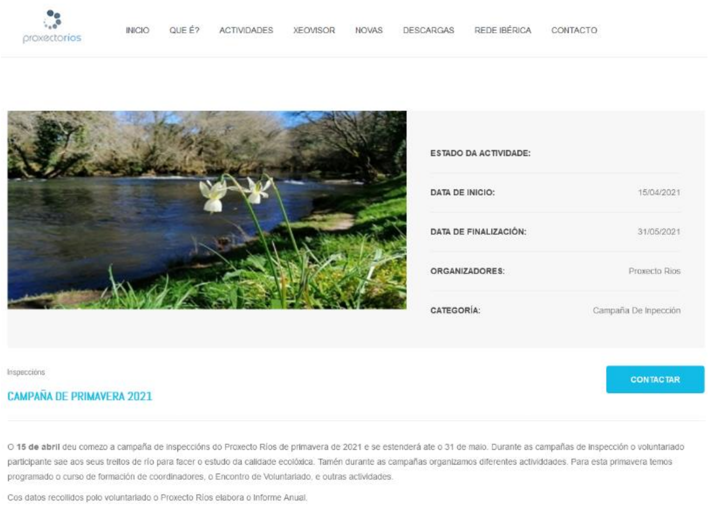

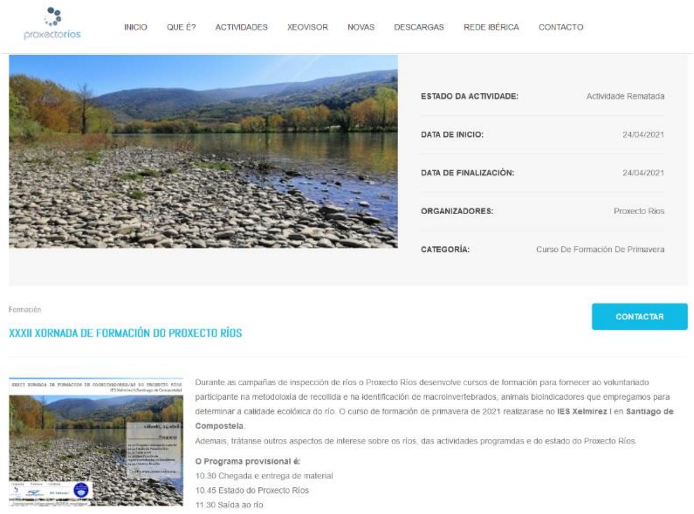

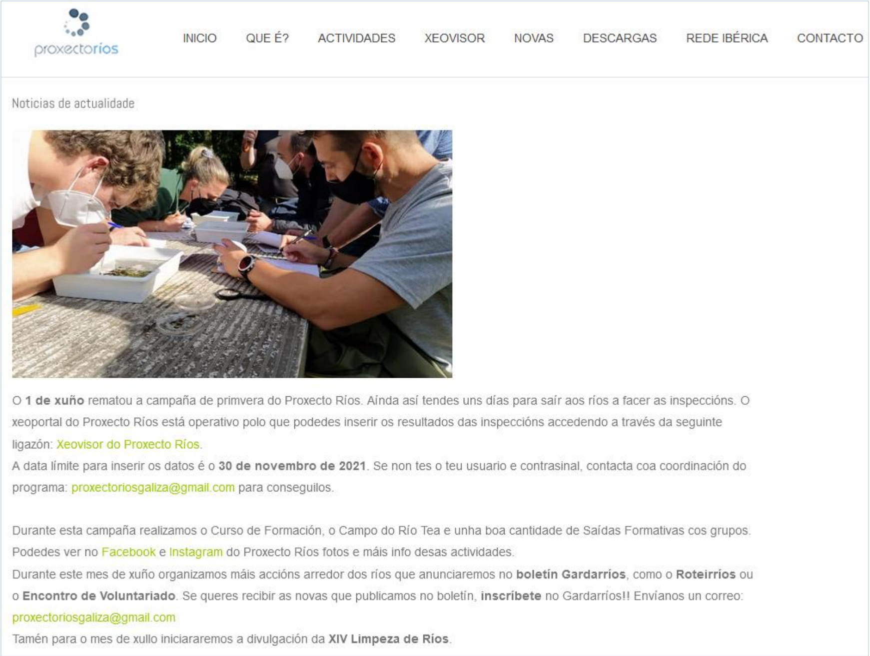

ESTADO DA ACTIVIDADE:

DATA DE INICIO: 15/09/2021

DATA DE FINALIZACIÓN: 31/10/2021

ORGANIZADORES: Proxecto Ríos

CATEGORÍA: Campaña De Outono

Inspeccións

CAMPAÑA DE OUTONO 2021

CONTACTAR

proxectoríos

INICIO QUE É? ACTIVIDADES XEOVISOR NOVAS DESCARGAS REDE IBÉRICA CONTACTO

Formación

XXXIII XORNADA DE FORMACIÓN DO PROXECTO RÍOS

Durante as campañas de inspección de ríos o Proxecto Ríos desenvolve cursos de formación para fornecer participante na metodoloxía de recollida e na identificación de macroinvertebrados, animais bioindicadores q determinar a calidade ecolóxica do río. O curso de formación de outono de 2021 realizarase no **IES de Brión** **sábado 25 de setembro** de 2021

Ademais, trátanse outros aspectos de interese sobre os ríos, das actividades programadas e do estado do P

O Programa provisional é:

10.30 Chegada e entrega de material

10.45 Estado do Proxecto Ríos

11.15 App do Proxecto Ríos, Adrián Lamosa

12.30 Identificación de macroinvertebrados no laboratorio.

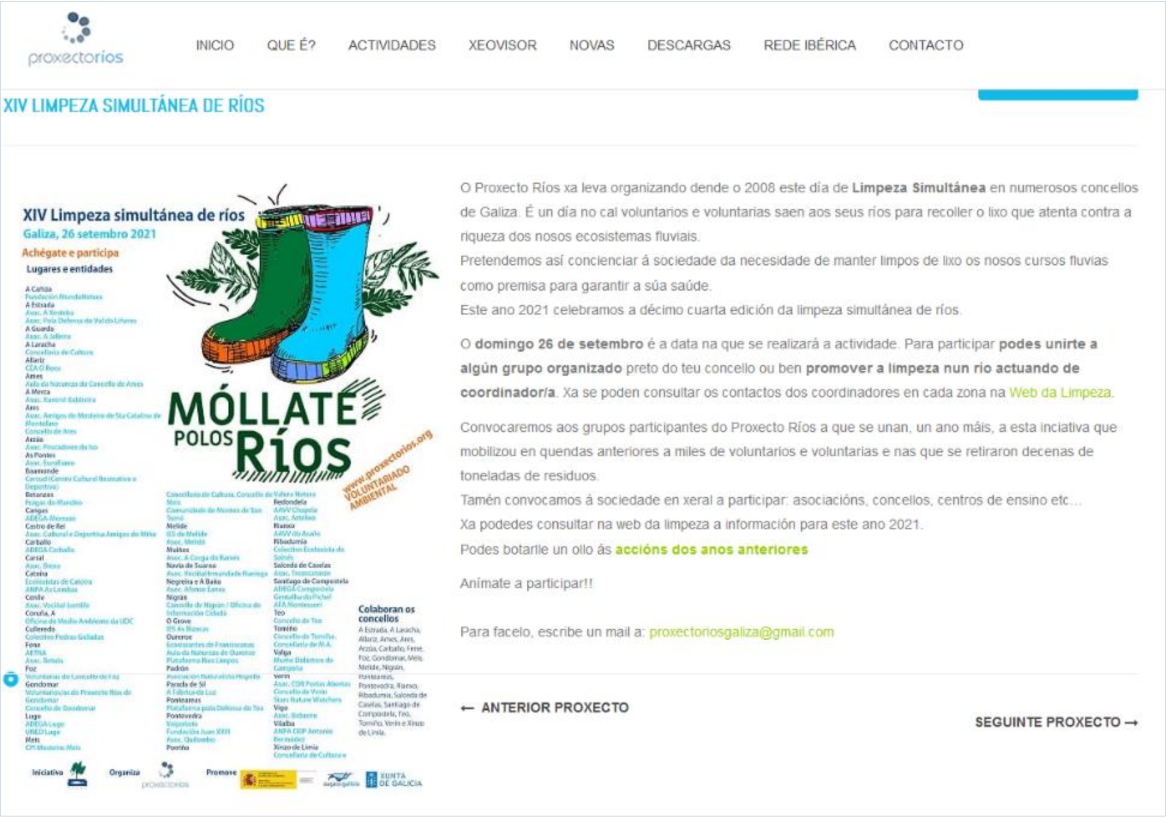

proxectoríos

INICIO QUE É? ACTIVIDADES XEOVISOR NOVAS DESCARGAS REDE IBÉRICA CONTACTO

XIV LIMPEZA SIMULTÁNEA DE RÍOS

O Proxecto Ríos xa leva organizando dende o 2008 este día de **Limpeza Simultánea** en numerosos concellos de Galiza. É un día no cal voluntarios e voluntarias saen aos seus ríos para recoller o lixo que atenta contra a riqueza dos nosos ecosistemas fluviais.

Pretendemos así concienciar á sociedade da necesidade de manter limpos de lixo os nosos cursos fluvias como premisa para garantir a súa saúde.

Este ano 2021 celebramos a décimo cuarta edición da limpeza simultánea de ríos.

O **domingo 26 de setembro** é a data na que se realizará a actividade. Para participar **podes unirte a algún grupo organizado** preto do teu concello ou ben **promover a limpeza nun río actuando de coordinador/a**. Xa se poden consultar os contactos dos coordinadores en cada zona na Web da Limpeza.

Convocaremos aos grupos participantes do Proxecto Ríos a que se unan, un ano máis, a esta inciativa que mobilizou en quendas anteriores a miles de voluntarios e voluntarias e nas que se retiraron decenas de toneladas de residuos.

Tamén convocamos á sociedade en xeral a participar: asociacións, concellos, centros de ensino etc...

Xa podedes consultar na web da limpeza a información para este ano 2021.

Podes botarlle un ollo ás **accións dos anos anteriores**

Anímate a participar!!

Para facelo, escribe un mail a: proxectoriosgaliza@gmail.com

← ANTERIOR PROXECTO

SEGUINTE PROXECTO →

Web de ADEGA:

Inicio / Axenda / Almanaque / Inspección de ríos de primavera no...
16-05-2021
Inspección de ríos de primavera no Rego do Segade (Lugo)
O vindeiro domingo 16 a delegación de Lugo de ADEGA organiza unha nova saída do Proxecto Ríos, para facer o estudo da calidade ecolóxica do Rego do Segade.
A inspección consiste na análise das características biolóxicas, físico-químicas, hidromorfolóxicas e patrimoniais dos ecosistemas fluviais, empregando os materiais proporcionados de forma gratuíta polo Proxecto Ríos. Cos datos obtidos elabórase anualmente o Informe do estado de saúde dos ríos galegos.
Dada a situación que estamos a vivir, é preciso o uso de máscara durante a actividade, e as prazas limítanse a 12 persoas, polo que é preciso reservar plaza chamando ao número 982240299 ou ben escribindo a adegalugo@adega.gal antes do venres 14 ás 14h.
Anímate a participar!
INSPECCIÓN DE RÍOS DE PRIMAVERA
Domingo 16 de maio
Rego do Segade (Lugo)
10:00h
Duración aprox.: 4h
Máx. 12 persoas
Inscripcións no teléfono: 982 240 299 ou no mail adegalugo@adega.gal (ata o venres 14 ás 14h)
proxecto ríos

Inicio / Axenda / Almanaque / XXXII Xornada de Formación do Proxecto...
24-04-2021
XXXII Xornada de Formación do Proxecto Ríos
Durante as campañas de inspección de ríos o Proxecto Ríos desenvolve cursos de formación para fornecer ao voluntariado participante na metodoloxía de recollida e na identificación de macroinvertebrados, animais bioindicadores que empregamos para determinar a calidade ecolóxica do río. O curso de formación de primavera de 2021 realizarase no IES Xelmírez I en Santiago de Compostela o sábado 24 de abril. Ademais, trátanse outros aspectos de interese sobre os ríos, das actividades programdas e do estado do Proxecto Ríos. O Programa provisional é:
10.30 Chegada e entrega de material
10.45 Estado do Proxecto Ríos
11.30 Saída ao río
12.30 Identificación de macroinvertebrados no laboratorio.
14.30 Clausura do curso
Se estás interesado/a en participar, anótate!
Teléfono: 616 238 050
e-mail: ramses@adega.gal
Ligazóns
Cartaz da Xornada
XXXII XORNADA DE FORMACIÓN DE COORDINADORES/AS DO PROXECTO RÍOS
IES Xelmírez I (Santiago de Compostela)
sábado, 24 abril
Programa
Organiza
Promove
Colabora
IES Xelmírez I

Inicio / Axenda / Almanaque / XVII Encontro de Voluntariado do Proxecto...
17-07-2021
XVII Encontro de Voluntariado do Proxecto Ríos
O sábado 17 de xullo de 2021 realizaremos o XVII Encontro de Voluntariado do Proxecto Ríos.
Nos últimos 6 anos vimos realizando unha descuberta de biodiversidade arredor de diferentes ríos de toda Galiza. En 2021 voltaremos ao rio Arnego para facer accións de seguimento de fauna, continuando co programa de custodia fluvial iniciado en 2018 por ADEGA.
Para participar nesta actividade é preciso inscribirse.
A actividade estará limitada a 20 persoas como máximo debido á situación sanitaria. Realizarase en sesión de tarde-noite. Continuaremos co seguimento, estudo e identificación de quirópteros.
Máis información sobre os horarios, programa e desenvolvemento:
ramses@adega.gal
616 238 050
Ligazóns
Cartaz da Xornada
XVII ENCONTRO DE VOLUNTARIADO AMBIENTAL 2021
17 de xullo
Sobreiral do Arnego
XUNTA DE GALICIA
Actividade gratuita
É preciso inscribirse
ramses@adega.gal
616 23 80 50

Inicio / Axenda / Educación ambiental / XIV Limpeza Simultánea. Móllate...
DO 24-09-2021 AO 27-09-2021
XIV Limpeza Simultánea. Móllate polos Ríos
O Proxecto Ríos xa leva organizando dende o 2008 este día de Limpeza Simultánea en numerosos concellos de Galiza. É un día no cal voluntarios e voluntarias saen aos seus ríos para recoller o lixo que atenta contra a riqueza dos nosos ecosistemas fluviais.
Pretendemos así concienciar á sociedade da necesidade de manter limpos de lixo os nosos cursos fluvias como premisa para garantir a súa saúde.
Este ano 2021 celebramos a décimo cuarta edición da limpeza simultánea de ríos.
O domingo 26 de setembro é a data na que se realizará a actividade. Para participar podes unirte a algún grupo organizado preto do teu concello ou ben promover a limpeza nun rio actuando de coordinador/a. Pódese consultar o listado e os contactos na web da Limpeza
Convocaremos aos grupos participantes do Proxecto Ríos a que se unan, un ano máis, a esta inciativa que mobilizou en quendas anteriores a miles de voluntarios e voluntarias e nas que se retiraron decenas de toneladas de residuos.
Tamén convocamos á sociedade en xeral a participar: asociacións, concellos, centros de ensino etc...
Xa podedes consultar na web da limpeza a información para este ano 2021.
Podes botarlle un ollo ás accións dos anos anteriores
XIV Limpeza simultánea de ríos
Galiza, 26 setembro 2021
Achégate e participa
Lugares e entidades
MÓLLATE POLOS RÍOS
www.proxectorios.org

Inicio / Axenda / Educación ambiental / XXXIII Xornada de Formación do Proxecto...
25-09-2021
XXXIII Xornada de Formación do Proxecto Ríos
Durante as campañas de inspección de ríos o Proxecto Ríos desenvolve cursos de formación para fornecer ao voluntariado participante na metodoloxía de recollida e na identificación de macroinvertebrados, animais bioindicadores que empregamos para determinar a calidade ecolóxica do río. O curso de formación de outono de 2021 realizarase no IES de Brión no concello de Brión o sábado 25 de setembro de 2021 Ademais, trátanse outros aspectos de interese sobre os ríos, das actividades programadas e do estado do Proxecto Ríos. O Programa provisional é:
10.30 Chegada e entrega de material
10.45 Estado do Proxecto Ríos
11.15 App do Proxecto Ríos, Adrián Lamosa
12.30 Identificación de macroinvertebrados no laboratorio.
14.30 Clausura do curso
Se estás interesado/a en participar, anótate!
Teléfono: 616 238 050
e-mail: ramses@adega.gal
Ligazóns
Cartaz da Xornada
XXXIII XORNADA DE FORMACIÓN DE COORDINADORES/AS DO PROXECTO RÍOS
IES de Brión (Brión)
proxectoríos
sábado, 25 setembro
Programa
10.30 Chegada e entrega de material
10.45 Estado do Proxecto Ríos
11.15 APP do Proxecto Ríos, Adrián Lamosa
12.30 Identificación de macroinvertebrados no laboratorio
14.30 Clausura do curso
+ info: proxectorios.org
Organiza
Promove
Colabora
IES de Brión

GARDARRÍOS

Gardarríos Xaneiro 2021 — View this email in your browser

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Instagram · Email

O PROXECTO RÍOS DESÉXACHE BO 2021

Dende o Proxecto Ríos dexéxamosvos un **moi bo ano 2021**. Logo de pasar un 2020 marcado pola situación de pandemia, esperamos que este

ESTAMOS TRABALLANDO NO CALENDARÍO 2021

Como é xa costume, durante estas primeiras semanas do ano estamos elaborando o **Calendario** do Proxecto Ríos para este ano **2021**. No

ACTUALIZACIÓN DA BASE DE DATOS DO PR

Durante este ano 2021 faremos unha **actualización da base de datos** do Proxecto Ríos. Iremos contactando cos diferentes grupos para consultar

Gardarríos Febreiro 2021 — View this email in your browser

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Instagram · Email

UN 2021 CHEO DE ACTIVIDADES

En 2021 renovamos a colaboración entre ADEGA e Augas de Galicia para o desenvolvemento do Proxecto Ríos. Continuamos así con

ESTAMOS TRABALLANDO NO CALENDARÍO 2021

O **CalendaRío** do Proxecto Ríos para este ano **2021** xa case está listo. Finalmente ira adicado ás **especies de aves** que podemos atopar nos nosos ríos e regatos.

ACTUALIZACIÓN DA BASE DE DATOS DO PR

Durante este ano 2021 faremos unha **actualización da base de datos** do Proxecto Ríos. Iremos contactando cos diferentes grupos para consultar

Gardarríos Marzo 2021 — View this email in your browser

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Instagram · Email

DIA MUNDIAL DA AUGA 2021

O 22 de marzo celébrase o **Día Mundial da Auga** que está centrado en 2021 en lembrar a relevancia que ten este líquido

DESCARREGA O CALENDARÍO 2021

O **CalendaRío** do Proxecto Ríos para este ano **2021** xa está listo. Nel atoparedes **6 especies de aves** que podemos atopar nos

ENQUISA E PLAN ESTRATÉXICO DO PR

Durante o 2021 faremos unha **actualización da base de datos** do Proxecto Ríos. Consultaremos cos diferentes

Gardarríos Abril 2021 — View this email in your browser

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Email · Instagram

CAMPAÑA DE PRIMAVERA DO PROXECTO RIOS

O **15 de abril** comeza a campaña de primavera do Proxecto Ríos, que se estenderá ate o **31 de maio**. Nas campañas inspección

SAÍDAS FORMATIVAS COS GRUPOS

Durante as campañas de inspección realizamos as actividades centrais do Proxecto Ríos como os cursos de

ENQUISA E PLAN ESTRATÉXICO DO PR

Durante o 2021 faremos unha **actualización da base de datos** do Proxecto Ríos. Consultaremos cos diferentes

Gardarríos Maio 2021 — View this email in your browser

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Email · Instagram

CRÓNICA DO CURSO DE FORMACIÓN

O pasado sábado, 24 de abril, celebramos o **curso de primavera do Proxecto Ríos**, que xa vai pola súa edición

SAÍDAS FORMATIVAS COS GRUPOS

Durante as campañas de inspección realizamos as actividades centrais do Proxecto Ríos como os cursos de

1ª SEMANA IBERICA SOBRE EEI

1º Semana Ibérica sobre Especies Invasoras

Do **26 de maio ao 6 de xuño** desenvolverase a 1ª Semana Ibérica sobre Especies Invasoras, organizada pola Rede Portuguesa

Gardarríos Xuño 2021 — View this email in your browser

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Email · Instagram

REMATA A CAMPAÑA DE PRIMAVERA DO PR

O **1 de xuño** rematou a campaña de primvera do Proxecto Ríos. Aínda así tendes uns días para saír aos ríos a facer as

CRÓNICA DO CAMPO DO TEA

A fin de semana do 21, 22 e 23 de maio realizamos no río Tea un campo de voluntaraido para a eliminación de **especies**

INSPECCIÓN NO REGO DE VIGO (DODRO)

A CALIDADE DA AUGA FLUVIAL A TRAVÉS DE BIOINDICADORES

OBSERVACIÓN DE

O vindeiro sábado 19 de xullo faremos unha saída formtiva ao rego de Vigo no concello de Dodro. Na saída, para maiores de

Gardarríos Xullo 2021 — View this email in your browser

Gardarríos

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Email · Instagram

CAMPAÑA DE OUTONO DO PROXECTO RÍOS

O vindeiro **15 de setembro** dará comezo a campaña de outono do Proxecto Ríos, que se estenderá ate o 31 de outubro.

BIG JUMP FOR LIVING RIVERS 2021

O **11 de xullo** vaise celebrar en Europa o **Grande Chimpo 2021**. Este ano está dedicado á liberación dos ríos de obstáculos.

XIV LIMPEZA SIMULTÁNEA DE RÍOS

O domingo **26 de setembro** é a data que temos fixada para a realización da **XIV Limpeza Simultánea de Ríos**. Esta

Gardarríos Agosto 2021 — View this email in your browser

Gardarríos

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Email · Instagram

QUIRÓPTEROS E BOSQUE DE RIBEIRA

O próximo día **11 de agosto**, faremos a segunda actividade de **Noite dos Morcegos** en Morforte de Lemos, no río Cabe, que ten por finalidade difundir e sensibilizar á sociedade sobre a importancia dos morcegos. Unha actividade que se ven

ESTE VERÁN DISFRUTA DOS RÍOS

Os ríos galegos ofrecen marabillosos espazos para gozar dos días de verán: sombra, paz, rumor da auga que discorre... Atrévete a descubrir estes paraísos fluviais espallados pola nosa xeografía.
Os nosos ríos son unha moi boa

VOLUNTARIADO AMBIENTAL NO RÍO TEA

Continuamos este ano cos Campos de Voluntariado para a eliminación de EEI no río Tea.
A fin de semana do **10, 11 e 12 de setembro** realizaremos labores de seguimento da presenza de flora exótica invasora, eliminando manchas de

Gardarríos Setembro 2021 — View this email in your browser

Gardarríos

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Email · Instagram

INICIO DA CAMPAÑA DE OUTONO DO PR

O **15 de setembro** comeza a campaña de outono do Proxecto Ríos, que se estenderá ate o **31 de outubro**. Nas campañas inspección o voluntariado sae aos seus treitos de río a facer as

SAÍDAS FORMATIVAS DO PROXECTO RÍOS

Durante as campañas de inspección ofrecemos aos grupos participantes do Proxecto Ríos a posibilidade de **solicitar unha saída formativa** na que os acompañamos na inspección de

XIV LIMPEZA SIMULTÁNEA DE RÍOS

O domingo **26 de setembro** é a data que temos fixada para a realización da **XIv Limpeza Simultánea de Ríos**. Esta actividade pretende concienciar á sociedade da necesidade de

Gardarríos Outubro 2021 — View this email in your browser

Gardarríos

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Email · Instagram

REMATA O PROXECTO LIVING RIVER

Durante os últimos anos, dende o Proxecto Ríos participamos no Erasmus+ Living River, que pretende poñer en valor o patrimonio natural e cultural dos

SAÍDAS FORMATIVAS DO PROXECTO RÍOS

Durante as campañas de inspección ofrecemos aos grupos participantes do Proxecto Ríos a posibilidade de **solicitar unha**

XIV LIMPEZA SIMULTÁNEA DE RÍOS

O domingo **26 de setembro** é a data na que se realizou a **XIV Limpeza Simultánea de Ríos.** Esta actividade pretende

Gardarríos Novembro 2021 — View this email in your browser

Gardarríos

Proxecto Ríos · Proxecto Ríos · Email · Instagram

REMATA A CAMPAÑA DE OUTONO DO PR

O **15 de novembro** rematou a campaña de inspeccións correspondente ao outono. Durante este periodo desenvolvemos varias actividades

PROXECTO 1 MAR DE ALOSAS

Denomínase así o proxecto que avaliou, durante os anos 2020 e 2021, as capturas incidentais de *Alosa alosa* e *Alosa fallax* pola flota costeira galega.

CORUÑA RÍOS LIMPOS. LIMPEZAS ECOLÓXICAS

A Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza (ADEGA) no marco de convenio "A Coruña por uns Ríos Limpos" do Concello da Coruña, ao abeiro da Semana do

Facebook:

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 23 de febrero ·

Xa está a flora nemoral nos ríos anunciando a primavera e que imos comezar as saídas do Proxecto Ríos. Na foto un Narcissus cyclamineus, un endemismo no NW ibérico e na categoría de "vulnerable" no Catálogo Galego de Especies Ameazadas.

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 4 de marzo ·

Aquí tedes a capa do Calendarío 2021 no que vos mostramos seis das aves habituais dos ríos galegos. Tamén tedes aquelas actividades que xa están programadas para este ano.

Proxecto Ríos
Publicado por Paco Bañobre González · 14 de marzo ·

Hoxe, 14 de marzo, celébrase o Día Internacional de Acción polos Ríos. Trátase dunha xornada na que moitas persoas e entidades alzan a súa voz en defensa dos ríos en todo o mundo. Dende o Proxecto Ríos queremos apoiar esta iniciativa, e traballamos todos os días para acadar unha boa calidade ecolóxica das nosas bacías hidrográficas unindo ríos e persoas.

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 16 de marzo ·

Comezamos coa axenda das saídas formativas do Proxecto Ríos para a campaña de primavera do 2021. Xa podedes ir facendo a solicitude por se queredes que vos acompañemos a facer unha inspección do voso treito de rio.
Escribemos a: info@proxectorios.org
#UnimosRiosePersoas

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 7 de abril ·

Saída formativa hoxe ao río Tambre en Sigueiro co CEIP Camiño Inglés.
#unimosriosepersoas

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 24 de marzo ·

Hoxe tocou ruta á procura de Patrimonio cultural para o Proxecto LivingRiver co centro IES de Melide. Atopamos no río Martagona muíños, fontes de augas sulfurosas e pequenas presas para levar a auga aos muíños.
#livingriver

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 13 de abril ·

Saída onte co alumnado do IES Manuel García Barros de A Estrada para estudar os macroinvertebrados do seu río.
#unimosriosepersoas

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 16 de abril ·

Para, rematar a semana inspección co alumnado do CPI Cruz do Sar de Bergondo no río Callou.
Animádevos a saír ao voso río.
#unimosriosepersoas

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 19 de abril

Hoxe tocou inspección en sesión de mañá e tarde no río Lagar coa colaboración da Oficina de Medio Ambiente (OMA) da UDC.
#unimosriosepersoas

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 4 de mayo

Hoxe tivemos inspección no río Anllóns con alumnado do IES Alfredo Brañas de Carballo
#unimosriosepersoas

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 7 de junio

Retomamos os Roteirríos!!!
Desta volta van adicados a coñecer algunhas das Reservas Naturais Fluviais da demarcación de Augas de Galiza. O sábado 12 de xuño achegarémonos ao concello do Valadouro para camiñar polo Río Ouro e Rego da Furna.
Participa!
Prazas limitadas

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 20 de junio

Saída do Proxecto Rios ao río Vigo organizada polo concello de Dodro no que identificamos invasoras e recollimos, observamos e falamos do papel dos macroinvertebrados nos ecosistemas acuáticos.
#unimosriosepersoas
#AugasdeGalicia

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 23 de junio a las 18:17 ·

Hoxe saída ao río Mera coa Aula da Natureza do Veral.
#unimosriosepersoas
#confederacionhidrograficadelmiñosil

Proxecto Ríos
Publicado por Ramses Perez Rodríguez · 26 de junio a las 17:39 ·

Na xornada de hoxe obradoiros sobre especies exóticas nas artes ao pé do río Sorraia. A ilustradora Carolina M. Correia e o noso compañeiro Paco Bañobre guiaron unha actividade conxunta sobre ilustración e especies invasoras.
#lifeinvasaqua
#aspea

Proxecto Ríos
16 de septiembre ·

Hoxe o noso compañeiro Paco Banobre fixo unha presentación do Proxecto Ríos no Concello de A Laracha para o voluntariado xuvenil do concello.
#unimosriosepersoas

Proxecto Ríos
24 de septiembre ·

Enviadas xa as caixas coas camisolas da Limpeza simultánea de ríos aos grupos que participan neste 2021. O domingo Mollámonos polos ríos.
#limpezasimultaneaderios
#MóllatePolosRíos

57 9 comentarios 2 veces compartida

Proxecto Ríos
25 de septiembre ·

Comezamos o Curso de formación do Proxecto Ríos falando da APP para a recollida de datos nas inspeccións de río.
#unimosriosepersoas

11 · 1 vez compartido

Proxecto Ríos
26 de septiembre ·

Partillamos os datos da Limpeza simultánea de ríos 2021 recollidos até as 18.30 da tarde. Participaron 558 persoas que retiraron dos nosos ríos 9.121 quilogramos de lixo.
Mañá actualizamos e completaremos os datos.
Grazas a todas as persoas, grandes e cativas, por dedicar un anaco do último domingo de setembro a Mollarse polos ríos.
#MóllatePolosRíos
#unimosriosepersoas

53 · 1 comentario · 13 veces compartida

Proxecto Ríos
6 de octubre ·

Saída da campaña de outono hoxe no río Lérez co IES Chano Piñeiro.
#unimosriosepersoas

15 · 1 vez compartido

Me gusta · Comentar · Compartir

Proxecto Ríos
26 de octubre a las 4:55 ·

Hoxe tivemos saída con 1° da ESO do IES Francisco Asorey de Cambados no Regato de Lobeira
#unimosriosepersoas

9 · 1 vez compartido

Proxecto Ríos
27 de octubre a las 8:09 ·

Saída co IES de Salvaterra ao río Tea, inspección de río con identificación de macroinvertebrados e identificación de especies exóticas invasoras.
#lifeinvasaqua

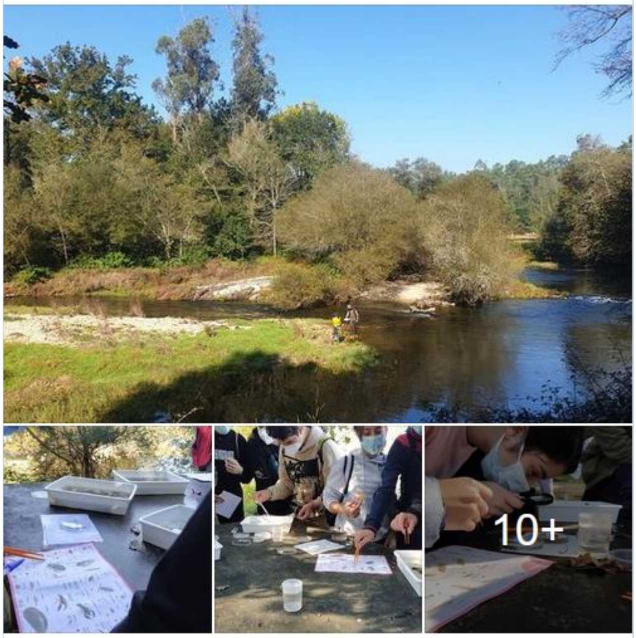

9

Proxecto Ríos
28 de octubre a las 3:59 ·

Aquí tedes un bo plan para o sábado, acompañar as compañeiras de ADEGA-Lugo a facer a inspección de ríos da Campaña de outono.
Máis información no cartaz.
#unimosriosepersoas

Proxecto Ríos
9 de noviembre a las 6:49 ·

Inspección no río Tea co CFEA A Granxa de Ponteareas, con medición da velocidade da auga, profundidade... e identificación de macroinvertebrados e especies invasoras
#unimosriosepersoas

28 1 comentario

Proxecto Ríos
11 de noviembre a las 5:58 ·

Inspección no río Carracedo co alumnado do ciclo de forestais e medio natural do IES de Arzúa.
#unimosriosepersoas

16

3. Materiais editados

Todos os anos, no Proxecto Ríos, edítanse diferentes tipos de materiais que complementan e reforzan as actividades que dende a organización se propoñen. A maioría destes materiais son divulgativos e complementan os materiais que o voluntariado emprega nas súas inspeccións. Outros, son sobre as actividades que se organizan, sobre todo carteis divulgativos ou dípticos. Tamén corresponden á renovación de materiais de inspección que emprega o voluntariado.

CALENDA-RÍO 2021: Como todos os anos ao comezo do mesmo elaborase un calendario, que se achegou a todos/as participantes co obxectivo de informar das actividades previstas para ese ano. Desta volta o CalendaRío 2021 estivo dedicado ás aves que podemos ver nos ríos.

FICHA RASTROS E PEGADAS: Esta ficha editouse en 2020. Durante este semestre de 2021 enviouse a imprenta para ser engadida ao material de inspección que se lle entrega ao voluntariado. Iranse tamén repartindo entre os grupos nas actividades que se organizan.

FICHA DE MACROINVERTEBRADOS: Durante o primeiro semestre de 2021 esgotouse a ficha de identificación de macroinvertebrados. Esta ficha é practicamente a mais importante xa que as inspeccións de río xiran en torno á identificación destes organismos. Actualizouse o deseño e enviarase á imprenta no segundo semestre de 2021.

APP DO PROXECTO RÍOS: dentro dos materiais editados en 2021 está contemplada a creación dunha aplicación para móbil para a recollida de datos de campo nas inspeccións que realiza o voluntariado. A aplicación está feita e comeza agora unha fase de probas e actividades de formación que se desenvolverán durante o primeiro trimestre de 2022. Estará completamente operativa para o uso do voluntariado na campaña de primavera de 2022.

XIV LIMPEZA SIMULTÁNEA DE RÍOS: dentro da actividade de limpeza edítanse materiais divulgativos para difundir o evento nas redes sociais, páxinas web, medios de comunicación, etc.... Tamén se editan camisolas para agasallar ao voluntariado participante.

MANUAL DE INSPECCIÓN BÁSICA DE RÍOS: reeditouse o manual de inspección de ríos que emprega o voluntariado para a realización das inspeccións de río.

ALGÚNS DOS MATERIAIS EDITADOS:

Calendarío 2021

Ficha de Macroinvertebrados:

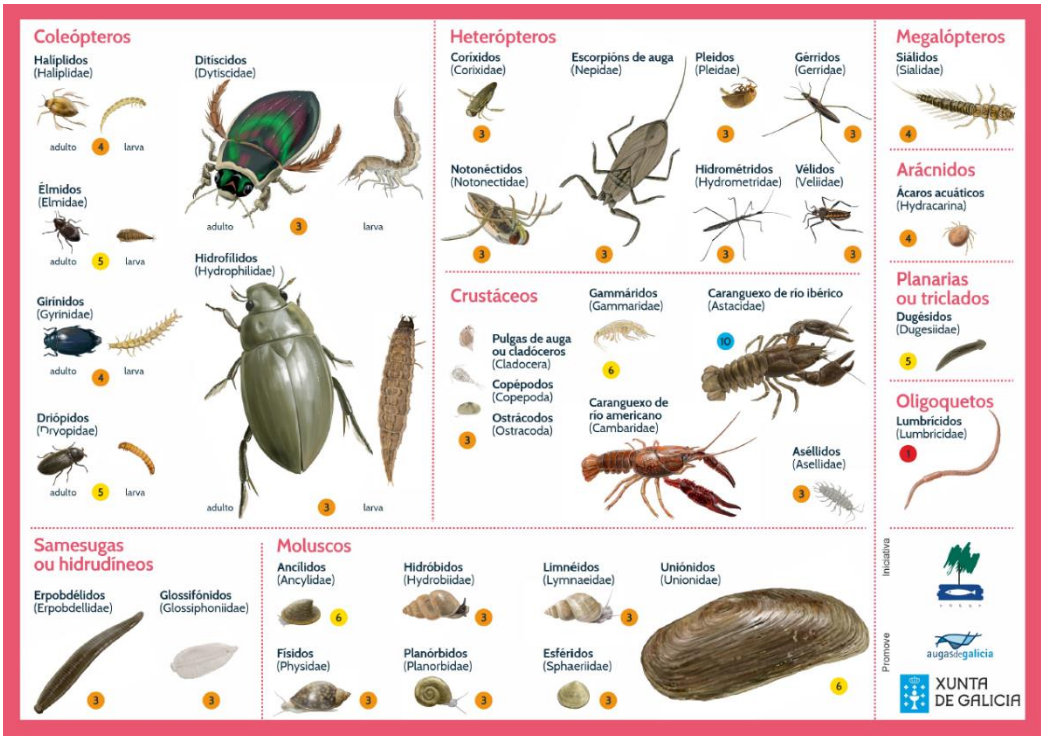

Carteis divulgativos:

XIV Limpeza simultánea de ríos
Galiza, 26 setembro 2021
Achégate e participa
Lugares e entidades
A Cañiza
Fundación MundoNatura
A Estrada
Asoc. A Xesteira
Asoc. Pola Defensa do Val do Liñares
A Guarda
Asoc. A Jalleira
A Laracha
Concellaría de Cultura
Allariz
CEA O Rexo
Ames
Aula da Natureza do Concello de Ames
A Merca
Asoc. Xuvenil Xoldreira
Ares
Asoc. Amigos do Mosteiro de Sta Catalina de Montefaro
Concello de Ares
Arzúa
Asoc. Pescadores do Iso
As Pontes
Asoc. EuroEume
Baamonde
Cercud (Centro Cultural Recreativo e Deportivo)
Betanzos
Fragas do Mandeo
Cangas
ADEGA-Morrazo
Castro de Rei
Asoc. Cultural e Deportiva Amigos do Miño
Carballo
ADEGA Carballo
Carral
Asoc. Brexa
Catoira
Ecoloxistas de Catoira
ANPA As Lombas
Cenlle
Asoc. Veciñal Lentille
Coruña, A
Oficina de Medio Ambiente da UDC
Culleredo
Colectivo Pedras Galladas
Fene
AETNA
Asoc. Betula
Foz
Voluntarias do Concello de Foz
Gondomar
Voluntarios/as do Proxecto Ríos de Gondomar
Concello de Gondomar
Lugo
ADEGA Lugo
UNED Lugo
Meis
CPI Mosteiro-Meis
Concellaría de Cultura. Concello de Meis
Comunidade de Montes de San Tomé
Melide
IES de Melide
Asoc. Melidá
Muíños
Asoc. A Corga do Barxés
Navia de Suarna
Asoc. Veciñal Irmandade Naviega
Negreira e A Baña
Asoc. Afonso Eanes
Nigrán
Concello de Nigrán / Oficina de Información Cidadá
O Grove
IES As Bizocas
Ourense
Ecovixiantes de Franciscanas
Aula da Natureza de Ourense
Plataforma Ríos Limpos
Padrón
Asociación Naturalista Hispella
Parada de Sil
A Fábrica da Luz
Ponteareas
Plataforma pola Defensa do Tea
Pontevedra
Vaipolorío
Fundación Juan XXIII
Asoc. Quilombo
Porriño
Valora Natura
Redondela
AAVV Chapela
Asoc. Artelixo
Rianxo
AAVV do Araño
Ribadumia
Colectivo Ecoloxista do Salnés
Salceda de Caselas
Asoc. Trezecatorze
Santiago de Compostela
ADEGA Compostela
Gentalha do Pichel
AFA Montessori
Teo
Concello de Teo
Tomiño
Concello de Tomiño. Concellaría de M.A.
Valga
Muíño Didáctico de Campaña
Verín
Asoc. CDR Portas Abertas
Concello de Verín
Stars Nature Watchers
Vigo
Asoc. Bidueiro
Vilalba
ANPA CEIP Antonio Bermúdez
Xinzo de Limia
Concellaría de Cultura e
MÓLLATE POLOS RÍOS
www.proxectorios.org
VOLUNTARIADO AMBIENTAL
Colaboran os concellos
A Estrada, A Laracha, Allariz, Ames, Ares, Arzúa, Carballo, Fene, Foz, Gondomar, Meis, Melide, Nigrán, Ponteareas, Pontevedra, Rianxo, Ribadumia, Salceda de Caselas, Santiago de Compostela, Teo, Tomiño, Verín e Xinzo de Limia.
Iniciativa
Organiza
proxectoríos
Promove
augasdegalicia
XUNTA DE GALICIA

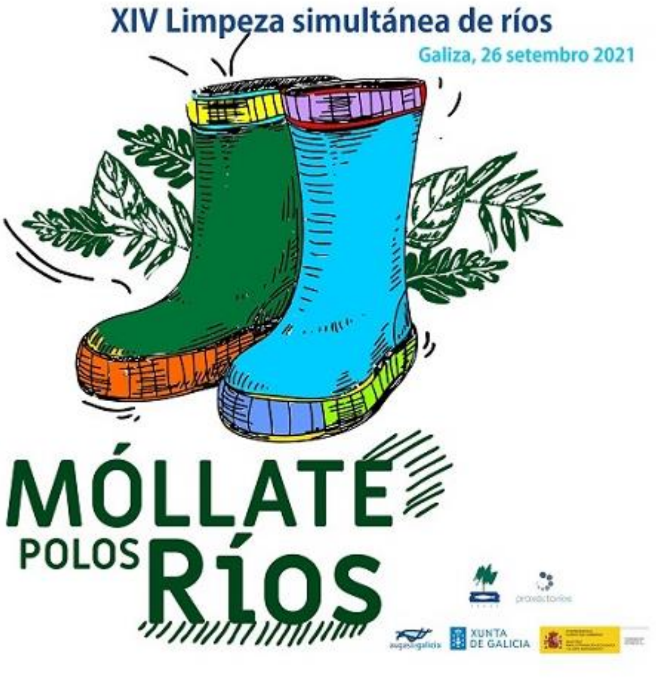
XIV Limpeza simultánea de ríos
Galiza, 26 setembro 2021
MÓLLATE POLOS RÍOS
XUNTA DE GALICIA

XXXIII XORNADA DE FORMACIÓN DE COORDINADORES/AS DO PROXECTO RÍOS
IES de Brión (Brión)
proxectoríos
sábado, 25 setembro
Programa
10.30 Chegada e entrega de material
10.45 Estado do Proxecto Ríos
11.15 APP do Proxecto Ríos, Adrián Lamosa
12.30 Identificación de macroinvertebrados no laboratorio
14.30 Clausura do curso
+ info: proxectorios.org
Organiza
Promove
Colabora
proxecto ríos
augasdegalicia
IES de Brión
USO DE MÁSCARA OBRIGATÓRIO
A inscrición é gratuíta. Confirmar asistencia: 616 23 80 50 ramses@adega.gal

Aparición nos medios de comunicación

Revista CERNA:http://adega.gal/media/documentos/Cerna_84_15ANOS_PROXETO_RIOS .pdf

AUGA E RÍOS www.adega.gal/revistacerna

PROXECTO RÍOS: 15 ANOS UNINDO RÍOS E PERSOAS

Paco Bañobre e Ramsés Pérez*

Este pasado ano Proxecto Ríos estivo de aniversario. Na última etapa foron sumándose novas iniciativas, que entre outras, afondaron na custodia fluvial e na participación en proxectos europeos que pretenden levar adiante o noso lema de sempre: Unir Ríos e Persoas.

Cabeceira do portal web do Proxecto Ríos.

LA REGION: 22/05/2021

26 LA REGIÓN

CELANOVA

Aprobado para el Arnoia

El área recreativa de Ponte Freixo, en las orillas del río Arnoia, albergó ayer una divertida clase de ciencias de los alumnos del Sagrado Corazón, con el puente romano de testigo y miembros de Adega y pescadores como formadores.

REPORTAJE
L. FERNÁNDEZ. CELANOVA
laura.fernandez@laregion.net

Alumnos del colegio plurilingüe Sagrado Corazón de Celanova disfrutaron ayer de la primera excursión de la era covid en una clase magistral de ciencias de la naturaleza donde, además de evaluar la calidad de las aguas del río Arnoia, los chicos y chicas de quinto y sexto de Primaria se empaparon del patrimonio monumental de esta parroquia celanovesa que tiene un puente romano como estandarte y con un conjunto de petroglifos accesible para todos los públicos siguiendo una sencilla ruta de senderismo.

La actividad "é a primeira excursión e, para acabar o curso, está moi ben. Están desfrutando moito", comentaba Cristóbal Correa, profesor del centro educativo celanovés, quien ayer cedió la batuta a la asociación de pesca Pontegrande y Adega para impartir una clase al aire libre. "É xenial", corcaban Cristina, Sofía, Elba, Aroa, Iria y Ánxela mientras compartían bocadillo en el área recreativa, dejando entrever una amplia sonrisa debajo de unas mascarillas que ya forman parte de su día a día. "Coñeciamos o sitio, pero tiñamos moitas ganas de saír de clase, de ir de excursión"

Alumnos del colegio Sagrado Corazón en la jornada didáctica en el área recreativa de Ponte Freixo. L.F.

RAÚL DOMÍNGUEZ
10 años
"ESTAMOS VIENDO PECES, COMO SON Y SUS FUNCIONES, PERO TAMBIÉN HISTORIA, HAY UN PUENTE ROMANO"

THAIS DÍAZ
11 años
"ESTAMOS APRENDIENDO, PERO TAMBIÉN TENÍAMOS GANAS DE SALIR DE EXCURSIÓN"

ÁNXELA VÁZQUEZ
10 años
"ES UNA CLASE DIVERTIDA, ESTAMOS APRENDIENDO DE ANIMALES Y DE HISTORIA"

NOS Diario: Artigos Gozar:

gozar SÁBADO 8 DE MAIO 2021 **NÓS** DIARIO **PAX. 6—7**

))) gozardosríos

Gozar do Río Ouro e Rego da Furna

Visitamos a Reserva Natural Fluvial do Río Ouro, Rego da Furna na Serra do Xiltral

Texto e fotos Ramsés Pérez / Proxecto Ríos Adega

Xa falamos en entregas anteriores deste caderno das Reservas Naturais Fluviais (RNF) que lembramos son ríos, ou treitos dos mesmos, que contan cunha elevada naturalidade e unha escasa ou nula intervención humana. A finalidade é a de protexelas dun modo especial para que non sufran alteracións e así manter intacta a súa diversidade biolóxica.

A Lei estatal de Augas establece que o Plan Hidrolóxico de cada Demarcación recolla cales son estas reservas. Para decidir e escoller os treitos atendeuse ao bo estado ecolóxico das augas, a escasa influenza humana, así como a presenza de especies ameazadas e hábitats de interese comunitario. Considéranse eses treitos de ríos como lugares de referencia, reflexo das condicións naturais dos ríos que permiten coñecer a súa dinámica natural.

A Demarcación Hidrolóxica Galiza-Costa, que xestiona Augas de Galiza, conta con 13 Reservas Naturais Fluviais, que alcanzan unha lonxitude total de 118,01 km. A do Río Ouro e Rego da Furna é un deses espazos de interese que traemos hoxe.

Camiñando polos nacentes do Río Ouro

nando ao longo de toda a reserva treitos rectos con outros de meandros e sinuosos. A ruta do rego da Furna, sitúase nas ladeiras do Cadramón, nas que se poden observar trazos de glaciarismo antigo.

Calzamos as botas

Segundo a ficha da Reserva Natural Fluvial Río Ouro, Rego da Furna, esta ten algo máis de oito quilómetros, porén propomos facer só o treito que vai da aldea do Campo (O Valadouro), augas arriba. Como xa se comentou, as reservas fluviais pretenden ser espazos naturais de referencia, motivo polo que moitas delas, como é este caso, carecen de camiños ou sendeiros sinalados, o que non impide que nos poidamos achegar até certos puntos e gozar do entorno en que están situadas.

A proposta é comezar na aldea do Campo onde se pode visitar a Capela de Santa Filomena, datada no século XII. O panel que ten á súa beira, informa de que da edificación primitiva que constaba de nave, arco triunfal e presbiterio, actualmente só podemos contemplar este último.

Diriximonos despois até a ponte sobre o rego da Furna para baixar ao río pola marxe dereita. O camiño só se pode percorrer durante un pequeno treito. Será suficiente

As bestas son un elemento fundamental no modelado da paisaxe do Xistral.

Exemplar de *Carabus gallicianus*.

gozar SÁBADO 16 DE XANEIRO 2021 **NÓS** DIARIO **PAX. 6—7**

))) gozardosríos

Gozar do Navea

Un río que deu refuxio á guerrilla antifranquista é hoxe unha Reserva Natural Fluvial

Texto e fotos Ramsés Pérez / Proxecto Ríos Adega

O Plano Hidrolóxico Nacional, incluíu no marco xurídico español o estabelecemento de reservas hidrolóxicas por motivos ambientais. Vén sendo a creación dun inventario de ríos que sexan unha escolma dos mellores conservados dentro da súa categoría. Así, se tiveramos que facernos unha idea dun río da montaña silícea exemplar, teriamos que pensar no río Navea polo que hoxe imos camiñar.

Ese conxunto de ríos denomínanse Reservas Naturais Fluviais, que a literatura administrativa define como "aqueles cauces ou treitos de cauces, de correntes naturais, continuas ou discontinuas, nos que, tendo características de representatividade, as presións e impactos producidos como consecuencia da actividade humana, non alteraron o estado natural que motivou a súa declaración". En resumo, un río ideal.

O Navea é un dos tres ríos galegos na conca do Miño-Sil escollidos como Reserva Natural Fluvial. Na demarcación hidrográfica de Augas da Galiza existen outras trece. 16 ríos logo sumamos baixo esta categoría para Galiza.

A Reserva Natural Fluvial do Navea está formada por dúas canles principais: o río Navea e o seu afluente o río das Casas. Nace o Navea no Alto de Gancedo, en Laza, e deita as súas augas no río Bibei logo de 41 quilómetros. Certamente deberiamos aclarar que, como

ven de alimento á multitude de animais nos duros invernos do Macizo Central Ourensán.

Á reserva está asociada unha fauna especificamente vinculada ao ecosistema de ribera, destacando a toupa de río (*Galemys pyrenaicus*), en perigo de extinción e ligada a hábitats fluviais ben conservados. Atópanse tamén a lontra (*Lutra lutra*) e especies pertencentes a outros grupos, como o merlo rieiro (*Cinclus cinclus*). Pero ao longo do camiño podemos observar unha gran diversidade de animais que inclúen insectos, como libeliñas ou bolboretas, e unha chea de réptiles aproveitando o sol. Moitos deles compartirán con nós o camiño pola beira do río.

Os vieiros do Marío de Langullo

A Reserva Natural Fluvial é un percurso lineal duns 15 quilómetros. No seguinte código QR pódese descargar o mapa da mesma.

Recomendamos dispor dun día completo para facer o roteiro, levando algo para xantar ao chegar a Edreira e logo desfacer o camiño. O traxecto comeza na "cola" do encoro de Chandexa de Queixa, collendo a pista que sobe da ponte, onde xa un panel nos indica o itinerario. Desde alí partimos, se ben outra opción, se imos en coche e a

O río Queixa, nunha fotografía captada en outono.

Escarabello de raias vermellas (*Berberomeloe majalis*).

Exemplar xuvenil de cobra de auga (*Natrix maura*).

))) gozardosríos

Gozar da Peroxa aos Peares

Onde Miño e Sil se unen nun só río

Texto e fotos Ramsés Pérez / Proxecto Ríos Adega

"A mestura das augas", é como deron en chamar as compañeiras de Lugo de Adega (Asociación para a Defensa Ecolóxica da Galiza) á ruta que traemos hoxe. O percorrido vai desde A Peroxa até Os Peares, onde se xuntan o río Miño, que leva a fama, e o Sil que leva a auga.

Alén dos Roteirríos que se organizan dende o Proxecto Ríos, e dos que xa se falou nalgunha ocasión, tamén desde unha delegación de Adega, Adega-Lugo organiza roteiros pola Galiza. Máis de vinte anos realizando saídas para coñecer os recunchos do país, o máis fermoso e mellor conservado e aqueles outros lugares que están baixo a ameaza do mal chamado desenvolvemento. Os Roteiros de Adega-Lugo son andainas pola natureza que se organizan co obxectivo principal de achegar ás persoas os valores naturais, patrimoniais e culturais que enriquecen e identifican o noso territorio.

Organízanse por cursos e cada campaña dedícase a unha temática particular de carácter ambiental ou cultural. O seu programa de saídas desenvólvese desde o mes de setembro até o mes de xuño, nos que se realizan oito ou nove saídas, sempre en domingo, en xornada completa de mañá e tarde.

A xeira do curso 2020-2021, que leva o título de "Augas vivas, as bacías do Miño e media, duns 11 quilómetros, lineal e fundamentalmente de baixada. Existe a opción de facelo circular cuns 16 quilómetros. A ruta comeza na Peroxa e no inicio da mesma atopamos un panel con información e un mapa antes de iniciar a andaina que vai a carón do río da Barra. Debido ao desnivel da zona neste primeiro treito do camiño o río vai collendo forza, bravura que contén un bosque de ribeira bastante ben conservado.

A primeira parada que propomos será no Castelo da Peroxa. Situado nun outeiro, ofrece unha boa panorámica da contorna e dá unha idea do camiño que imos facer e tamén do que hai que baixar. O Castelo da Peroxa está, como outras moitas edificacións, levantado sobre un asentamento castrexo.

No século VIII, a familia Temes ordena a construción dun castelo para defender as súas terras das incursións musulmáns. O castelo foi un dos poucos que se salvou da revolta irmandiña. Despois da desamortización do século XIX, acolleu as dependencias municipais até que no ano 1920 mercouno un particular, que vendeu a pedra da torre da homenaxe para a construción da igrexa da Peroxa. Desde 1949 está protexido por Patrimonio.

O camiño continúa costa abaixo con fortes pendentes, entre carreiros con valados

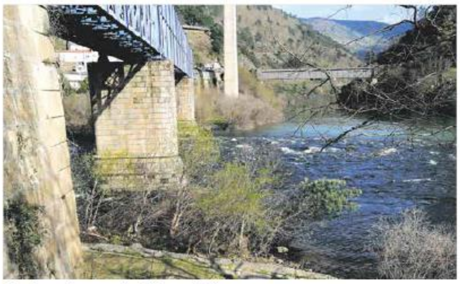

Nos Peares únense o río Miño e o río Sil.

Chegando xa ao río Miño e pasando á beira dunha sobreira.

O noso tritón máis grande, o pintafontes verde (*Triturus marmoratus*).

))) gozardosríos

As bondades dos bosques de ribeira

Hoxe, Día mundial do medio ambiente, destacamos a importancia dos bosques fluviais e convidamos a gozar deles

Texto e fotos Ramsés Pérez / Proxecto Ríos Adega

No filme *O neno culpábel*, que narra a vida dun cativo inglés acusado de asasinato, o único momento da cinta na que sorrí Ray, o protagonista, é cando xoga no bambán situado no bosque traseiro da súa casa. Pode ser casualidade a escena, que sexa polo bambán ou quizais, como conclúe o estudo publicado na revista *BioScience*, o motivo sexa estar na natureza, nomeadamente nun bosque, baixo os beneficios que proporciona á saúde mental das persoas. Segundo esta investigación publicada en 2017 o medio natural ten a capacidade de recuperar a fatiga mental producida polos episodios do estrés da vida cotiá.

Máis natureza vai ligada a maior benestar. Se ao bosque lle sumamos o adxectivo fluvial, temos un dos espazos naturais que máis pode contribuír ao noso sosego, o bosque de ribeira.

Beneficios do bosque do río

Alén do xa comentado, o conxunto de árbores, arbustos e plantas que medran á beira dos cursos fluviais, coñecido como bosque de ribeira, cumpre unha función vital para os ríos.

Só hai que fixarse nas raíces das árbores. Parece que suxeitan as beiras, non? Pois si, así é, o tecido de vexetación que forman axuda a fixar as marxes mais tamén, raíces e troncos contribúen a reducir a velocidade da auga nas enchentes e polo da andoriña das barreiras que constrúen o seu niño furando unha galería nas ribadas. Non é casual que esta última teña por nome científico *Riparia riparia*, chamada así por vivir nas beiras dos ríos.

Outra das funcións a destacar do bosque ripario, máis de cara ao futuro escenario de subida das temperaturas xeradas polo cambio climático, é a sombra que proporciona ao bosque fluvial, evitando que a auga queza e evapore. Non é casual que -fixádevos ao pasear pola beira do río- todas as árbores autóctonas dos ríos sexan caducifolias. Que sabia é a natureza! Desta maneira no inverno a auga e o chan reciben a luz e o calor do sol e no verán a cuberta de follas mantén a auga a unha temperatura fresca.

Os bosques dos ríos proporcionan tamén alimento e refuxio á fauna e contribúe a aumentar a diversidade natural. Multitude de especies de flora, aves e mamíferos, anfibios e réptiles, peixes e libeliñas teñen o seu fogar ou empregan o bosque do río nalgún momento do seu desenvolvemento. Porén, esa vexetación vizosa, verde, exuberante tan nosa, parece que molesta e cada vez máis rózanse até deixalos sen vida, semellando máis un campo de golf que un ecosistema vivo, esquecendo que é o fogar de moitas especies. O lagarto das

A sombra que dan as árbores de ribeira mantén a temperatura da auga. Río Támega.

O lagarto das silvas aparece no Anexo II da Directiva Hábitats da Unión Europea.

Os ameneiros son as árbores máis típicas do bosque de ribeira.

LA VOZ DE GALICIA: 18/09/2021

La Voz de Galicia

- BLACK DAYS - Suscríbete 1 año con el 50% de descuento Qu

A ESTRADA

A Estrada acogerá el 26 una jornada voluntaria de limpieza de ríos

LA VOZ

18 sep 2021 . Actualizado a las 05:00 h.

Comentar · 0

El Concello de A Estrada participará el domingo 26 de septiembre en la décimo cuarta edición de la limpieza simultánea Móllate polos ríos, que se

FARO DE VIGO: 26/09/2021

FARO DE VIGO

PUBLICIDAD

AD

● OFERTA Aprovecha que se acaba: SEIS MESES GRATIS al suscribirse a FARO DE VIGO con este precio I

Nueva jornada de limpieza en ríos de la ciudad

Nicolás Davila

Pontevedra | 26·09·21 | 16:22

Algunos de los participantes en la campaña de Os Gafos / FDV

- **Selección fotográfica das saídas formativas.**

CEIP Arcediago (Santiso). Río Ulla

CPI Cruz do Sar (Bergondo). Río Callou

CPI Mosteiro (Meis). Rego de San Tomé. Identificación de macroinvertebrados no laboratorio.

IES Alfredo Brañas (Carballo). Río Anllóns

IES Faro das Lúas (Vilanova de Arousa). Río Armenteira

Asoc. Cultural Brisas do Quenllo (Tordoia). Río Viladabade

Concello de Dodro. Río Vigo

Colexio Anderssen (Vigo). Río Zamáns

IES Chano Piñeiro (Forcarei). Río Lérez

CPI Pontecarreira (Frades). Río Tambre

Asociación Érguete (Vigo). Río Lagares

IES Francisco Asorey (Cambados). Regato Lobeira

IES de Salvaterra. Río Tea.

Equipa educativa

A equipa educativa do Proxecto Ríos está formada polos/as seguintes Educadores/as Ambientais de ADEGA:

- Ramsés Pérez. Licenciado en Pedagoxía. Responsable dos contidos educativos do Proxecto Ríos.
- Francisco Bañobre. Licenciado en Bioloxía. Responsable de grupos do Proxecto Ríos.
- Itziar Díaz. Licenciada en Bioloxía, educadora ambiental de ADEGA.
- María Amigo. Graduada en Bioloxía, educadora ambiental de ADEGA.
- Belén Rodríguez. Licenciada en Xornalismo. Responsable de comunicación de ADEGA.
- Fins Eirexas. Licenciado en Xeoloxía. Secretario técnico de ADEGA.

Iniciativa de:

ADEGA

Co financiamento de:

augasdegalicia

XUNTA DE GALICIA